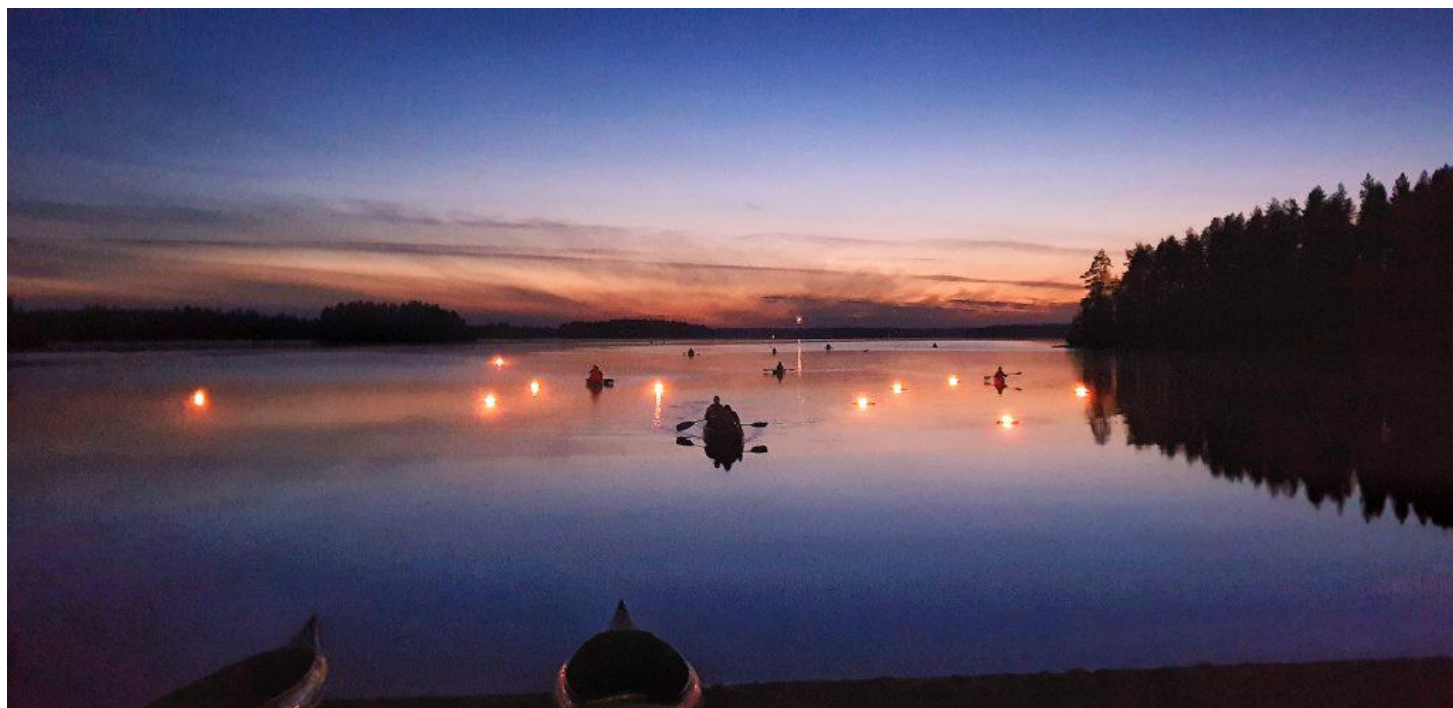

Keuruun laaja hyvinvointisuunnitelma ja - kertomus 2026-2030

Dokumentin sisältö

JOHDANTO

Taustatietoa

Keuruun kaupunkistrategia 2026-2032 - Oppiva yrityskaupunki

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029, Keski-Suomen hyvinvointialue

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021 - 2025

Hyvinvoinnin indikaattorit

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2026 - 2030

1 Arjen turvallisuuden edistäminen

1.1 Elinvoima

1.2 Yhteisöllisyys ja osallisuus

2 Mielen hyvinvoinnin edistäminen

2.1 Mielen hyvinvointi

2.2 Kulttuuri

2.3 Ehkäisevä työ

3 Terveellisen ja aktiivisen elämäntavan edistäminen

3.1 Liikunta

3.2 Ravitsemus

Kotoutumishjelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Liitteet

OSA III HYVÄKSYMINEN TOIMIELIMISSÄ

Työryhmän kokoonpano

Lähteet

JOHDANTO

Hyvinvoinnin edistäminen on yksi kunnan perustehtävistä. Hyvinvointi koostuu THL:n (2026) mukaan kolmesta osa-alueesta:

- Terveys
- Materiaalinen hyvinvointi
- Koettu hyvinvointi, elämänlaatu

Hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä voidaan tarkastella sekä yhteisön että yksilön näkökulmasta. Yksilön hyvinvointia edistää mm. sosiaaliset suhteet, onnellisuus, sosiaalinen pääoma ja itsensä toteuttaminen. Puolestaan yhteisön hyvinvointiin voi vaikuttaa mm. asuinolot, ympäristö, toimeentulo sekä työllisyys ja työolot.

Kunnalla on velvollisuus laatia hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka pohjautuu lakiin Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä lukuun 6 (612/2021).

Laissa todetaan:

"Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä."

Tästä asiakirjasta ilmenee Keuruun kaupungin laaja hyvinvointisuunnitelma ja seurattavat indikaattorit. Asiakirjassa on suunnitelmaosio, josta ilmenee tavoitteet ja toimenpiteet valtuustokaudelle 2025-2029. Seuraava laaja hyvinvointisuunnitelma on tarkoitus laatia vuonna 2030.

Kertomuksen ensimmäinen osa koostuu nykytilasta ja indikaattoritiedoista. Toinen osio koostuu suunnitelmaosuudesta, josta ilmenee tavoitteet ja toimenpiteet suunnitelmakaudelle.

Taustatietoa

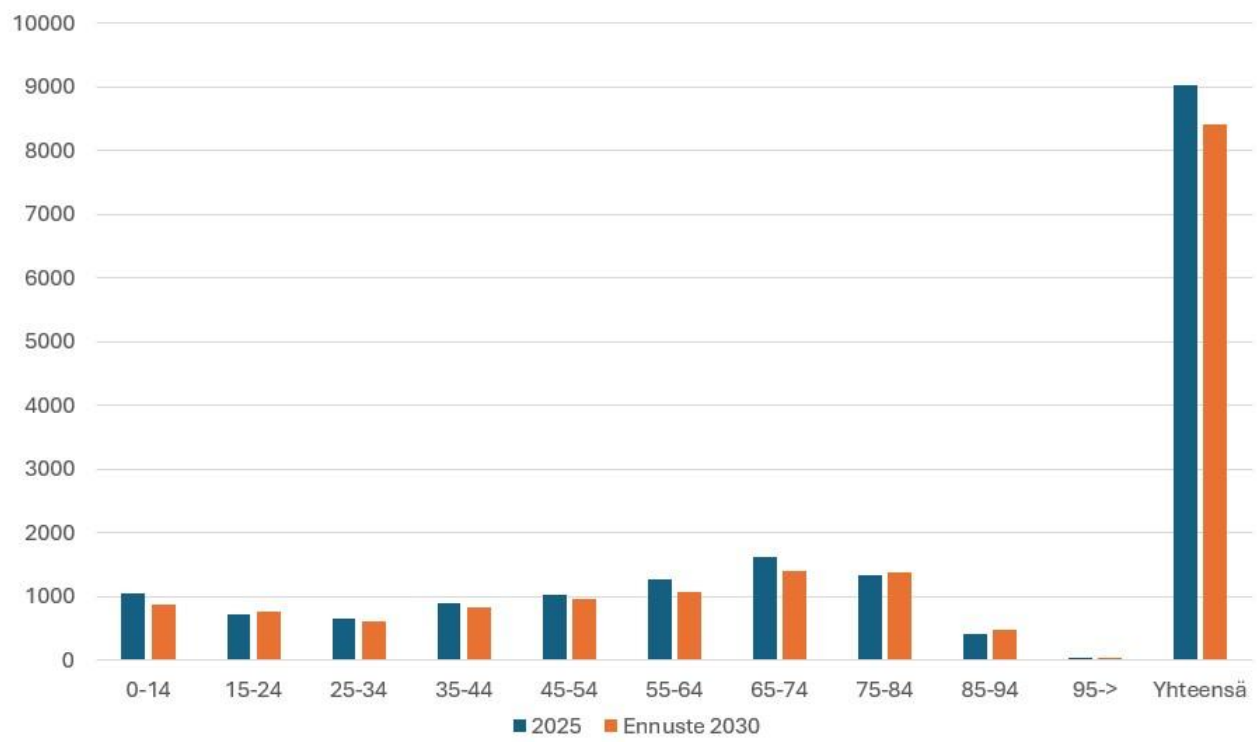
Keuruu on noin 9 000 asukkaan kaupunki läntisessä Keski-Suomessa. Keuruu on harvaan asuttu maaseutumainen kaupunki, joka on pinta-alaltaan laaja (1430 km2) ja sijaitsee kauniin Keurusselän vesistöjen ympäröimä.

Vuonna 2025 Keuruulla syntyi 49 lasta ja kuoli 152 henkilöä.

Keuruun väestörakenne ikäryhmittäin on kuvattuna alla olevaan kuvaajaan 1. Sinisellä värillä on ilmaistu ikäjakauma väestön ennakkotilaston Q12/2025 mukaan ja oranssilla värillä on ilmaistu väestöennuste vuodelle 2030 vuoden 2024 väestöennustetilaston mukaan.

Väestö ja väestöennuste 2025-2030

Keuruun väestörakenne ikäryhmittäin (Väestön ennakkotiedot Q12/2025 sekä väestöennuste 2024).

Keuruun kaupunkistrategia 2026-2032 - Oppiva yrityskaupunki

Keuruun kaupunkistrategia on päivitetty vuosille 2026–2032. Alla strategian neljä pääkokonaisuutta:

Rohkeasti kokeileva: Oppiva yrityskaupunki on rohkea kokeilija

Koulutusyhteistyö ja yrittäjyysohjelmat luovat uusia palveluja ja tukimuotoja, jotka edistävät innovaatioita ja yrittäjyyttä kaupungissa.

Päättäjien, viranhaltijoiden, yritysten ja asukkaiden vuorovaikutus vahvistaa yhteisön osallisuutta.

Kokemusperäiset oppimisympäristöt edistävät yhteistyötä ja luovat uusia urapolkuja nuorille.

TAVOITTEET

- Lisäämme kokeilukulttuuria, joka kannustaa innovaatioihin.
- Edistämme uudenlaisten yrityspalveluiden tarjoamista.
- Vahvistamme alueellista koulutustarjontaa.

Lempeästi läsnä: Oppivassa yrityskaupungissa asukkaat ovat keskiössä

Kaikkien asukasryhmien tarpeet huomioidaan palveluiden saatavuudessa ja saavutettavuudessa, mikä edistää arjen turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Luonnolla, liikunnalla ja kulttuurilla on keskeinen rooli asukkaiden hyvinvoinnissa, ja ne vahvistavat ihmisten ja yhteisöjen välisiä yhteyksiä.

Asukkaat vaikuttavat kaupungin kehittämiseen ja päätöksentekoon.

TAVOITTEET

- Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja asukkaiden osallisuutta.
- Huolehdimme palveluiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta.
- Edistämme arjen turvallisuutta ja luontoyhteyttä.

Yhdessä tekevä: Yhteistyö on keskeinen osa oppivaa yrityskaupunkia

Rajat ylittävä yhteistyö luo verkostoja, jotka mahdollistavat tiedon jakamisen ja resurssien tehokkaan käytön.

Yritysten, kolmannen sektorin ja julkisten toimijoiden välinen yhteistyö luo uusia ja innovatiivisia ratkaisuja.

Ratkaisujen etsiminen yhdessä tukee paikallista taloutta ja edunvalvontaa sekä tekee kaupungista vahvan ja houkuttelevan toimijan.

TAVOITTEET

- Vahvistamme seudullista, maakunnallista ja kansallista yhteistyötä.
- Etsimme kuntarajat ylittäviä ratkaisuja julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.
- Tuemme strategian toteutusta tehokkaasti toimivalla kaupunkikonsernilla.

Vastuullisesti toimiva: Oppivassa yrityskaupungissa päätöksenteko on avointa ja tasapuolista

Läpinäkyvä tiedottaminen ja päätösten vaikutusten arviointi edistävät avoimuutta.

Arvoihimme kuuluvat ympäristöystävälliset investoinnit, kiertotalous ja fossiilivapaan energian hyödyntäminen.

Taloudellinen tehokkuus ja yhteiskunnan muutoksiin varautuminen auttavat yrityksiä kasvamaan ja kukoistamaan Keuruulla.

Vastuullisella ja tarkalla taloudenpidolla huolehdimme kaupungin kyvystä tuottaa kuntalaisille palveluita tulevaisuudessakin.

TAVOITTEET:

- Varmistamme päätösten vaikuttavuuden ennakoarvioinnilla.
- Edistämme henkilöstön ja kuntalaisten hyvinvointia ja tyytyväisyyttä.
- Tehostamme investointien ilmastovaikutusten arviointia ja korostamme kestävyysnäkökulman huomioimista.
- Toimintatapamme on eettisesti kestävä ja korruptionvastainen.
- Velan määrä laskee, kumulatiivinen ylijäämä kasvaa
- Viestimme suunnitelmallisesti.

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029, Keski-Suomen hyvinvointialue

Keski-Suomen hyvinvointialueella on 3 strategista painopistettä hyvinvoinnin edistämiseksi:

1. Arjen turvallisuuden edistäminen

2. Mielen hyvinvoinnin edistäminen

3. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Päätavoitteet on jaettu palvelualueittain:

A) Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Lapsiperheiden hyvinvointiuhkat tunnistetaan ajoissa ja varhainen arjen tuki vahvistuu.
- Nuorten elämänhallinta ja osallisuus vahvistuvat ja syrjäytymisriski vähenee.
- Lasten, nuorten ja perheiden terveelliset elämäntavat vahvistuvat.

B) Työikäisten palvelut

- Työikäisten sosiaalinen hyvinvointi lisääntyy ja työympäristö tukee työssä jaksamista.
- Työikäisten tukitoimet ja palvelujen välinen yhteistyö vahvistuvat työllistymisen edellytysten parantamiseksi.
- Työikäisten terveystottumukset ja työkyky lisäävät työssä jaksamista.

C) Ikääntyneiden palvelut

- Iäkkäiden toimintakyky vahvistuu, kaatumistapaturmat ja lonkkamurtumat vähenevät sekä asumisen turvallisuus paranee.
- Ikääntyneiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemus vahvistuu.
- Ikääntyneiden mahdollisuudet huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään paranevat monialaisen yhteistyön ja tuen avulla.

D) Vammaispalvelut

- Vammaisten yhdenvertaisuuden ja itsemääräämisen kokemus lisääntyy.
- Vammaisten itsenäisyyttä omassa arjessa tuetaan.
- Vammaisten arjen turvallisuus lisääntyy.

E) Terveysthuollon palvelut

- Asukkaiden päihteiden riski- ja haitallinen käyttö vähenee.
- Asukkaiden kyky ja taito huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään kohenee.
- Asukkaiden arjen tukiverkko vahvistuu sekä vammautumisia ja ennenaikaisia kuolemia ehkäistään.

Lähde: Keski-Suomen Hyvinvointialue, Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 luonnos

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021 - 2025

Valtuustokaudelle 2021-2025 ajoittui useita valtakunnallisia rakenteellisia muutoksia sekä hyvinvointiin vaikuttaneita kehityskulkuja.

Koko Suomessa:

- Korona pandemia päättyi -> jälki-ilmiöt mm. mielenhyvinvoinnin saralla.
- Hyvinvointialueuudistus toteutui 2023 alkaen.
- Työllisyysalueet aloitti toimintansa 2025 alkaen.
- Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan vuonna 2021 -> Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus on kääntynyt laskuun.
- Nuorten päihteiden käyttö on vähentynyt isossa kuvassa. Sama ilmiö on nähtävissä täysi-ikäisten väestön alkoholin kulutuksen ja tupakoinnin vähenemisessä. Päihteet ovat saattaneet kuitenkin korvautua muilla päihteillä kuten nikotiinipusseilla.
- Varautuminen ja turvallisuus ovat nousseet keskeisiksi teemoiksi.
- Koronan aikaisesta talouden taantumasta talouskasvu jäi odotettua lyhyemmäksi ja valtuustokauden loppupuolella taloudellinen taantuma vallitsi jälleen.
- Ajanjaksolle osui sekä polttoaineen että sähkön hintapiikit.
- Sosiaaliturva-järjestelmään on kohdistettu leikkauksia.

Paikallisesti:

- Ikääntyneiden määrä on jatkanut kasvua.
- Keuruulle hakeutui Ukrainan sodan alettua turvapaikanhakijoita, joista merkittävä osa on asettautunut paikkakunnalle.
- Multian seurakunta liittyi osaksi Keuruun seurakuntaa.
- Lasten liikkumisen tulokset ovat vaihdelleet vuosittain.
- Kaupungin investointitaso on pysynyt matalana.
- Asuntokehityksessä moni asukas on hakeutunut halvempiin ja pienempiin asuntoihin.

Hyvinvoinnin indikaattorit

Tiivistelmä:

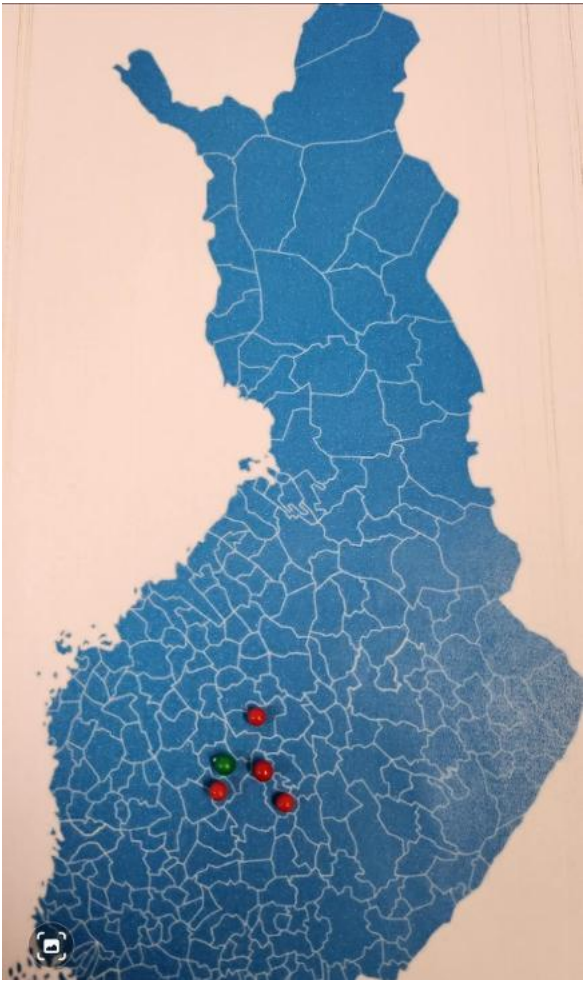
- Keuruun kaupungin HYTE-kerroin kääntyi nousuun vuonna 2025. Hyte-kerroin asukasta kohden oli 19,2 euroa. Yhteensä hyte-kertoimen perusteella jaettava valtionosuus oli noin 175 200 euroa.

Hyte-kerroin vuosina 2023-2025.

Alle koottuun indikaattoritietoon on valittu vertailualueiksi:

- Mänttä-Vilppula
- Saarijärvi
- Petäjävesi
- Jyväskylä
- Koko maa

Hyte-kerroin

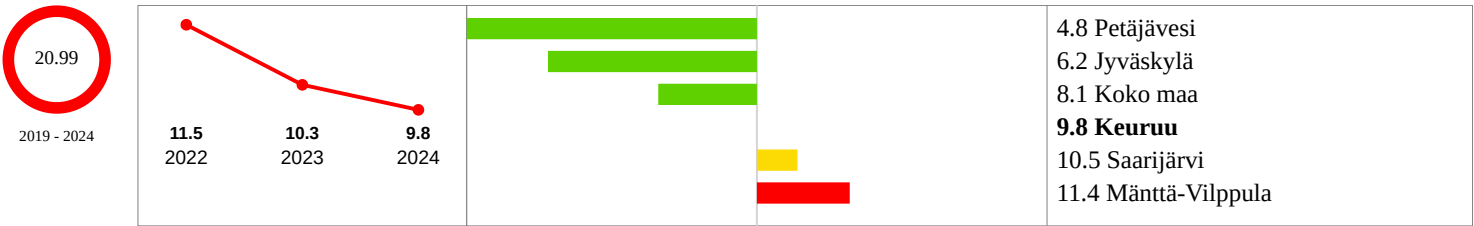
Hyte-kerroin

Hyte-kerroin

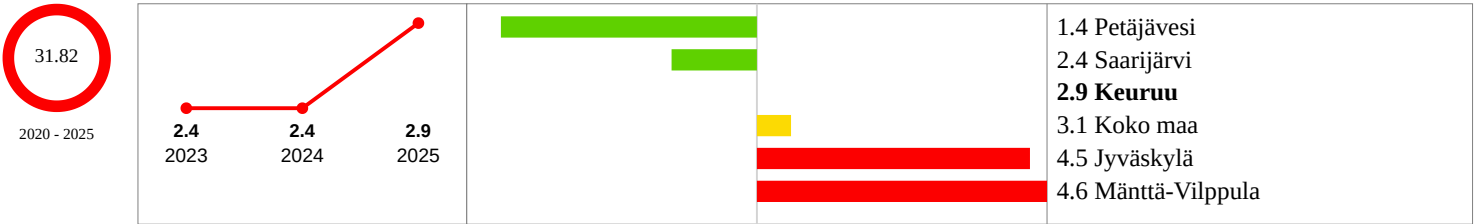
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

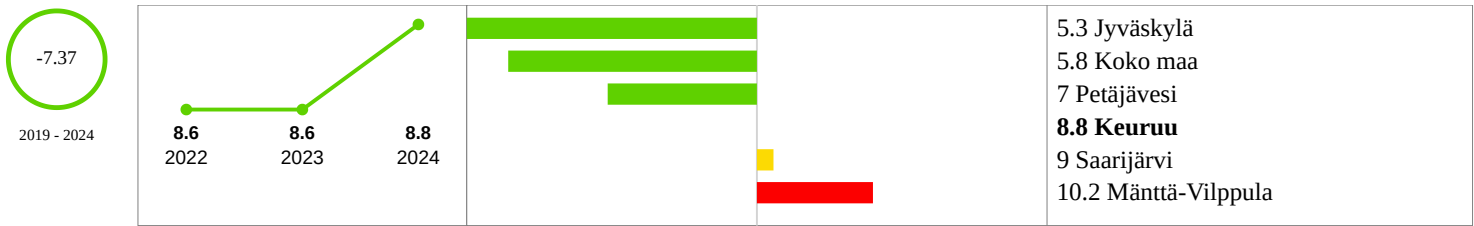
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

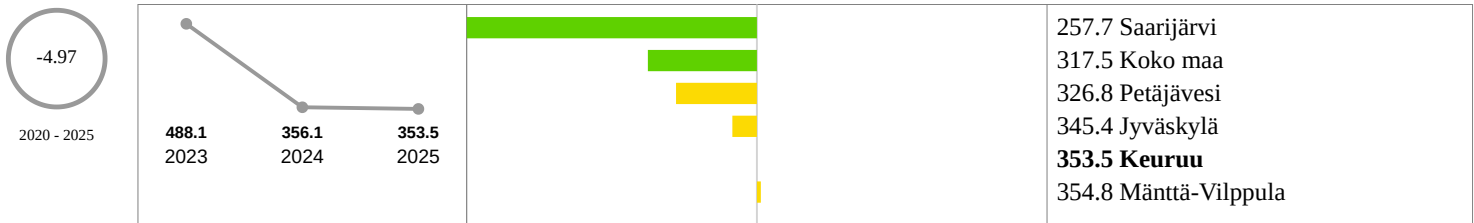
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

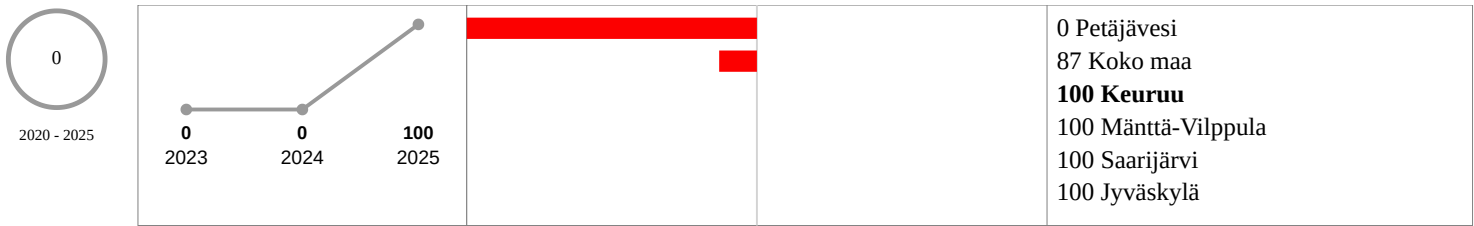
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

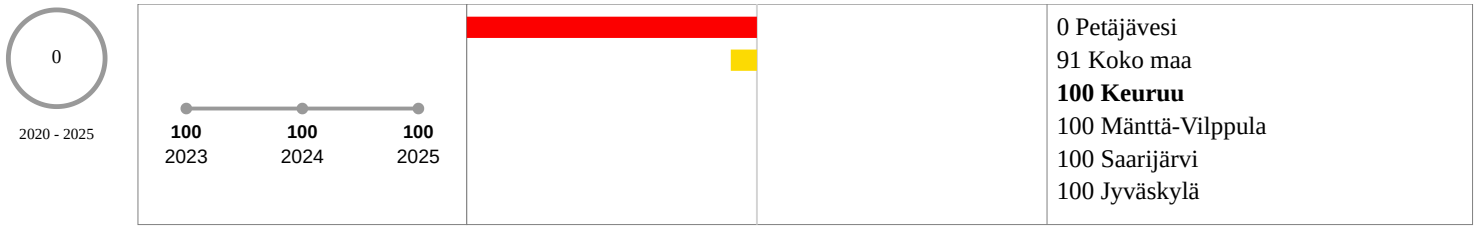
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

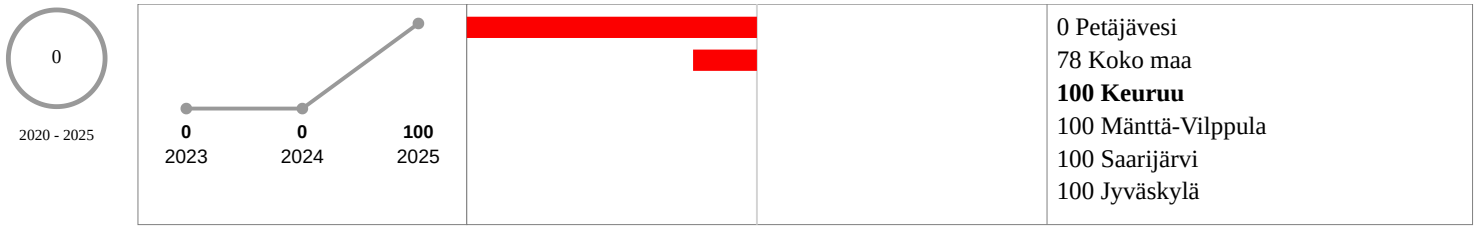
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

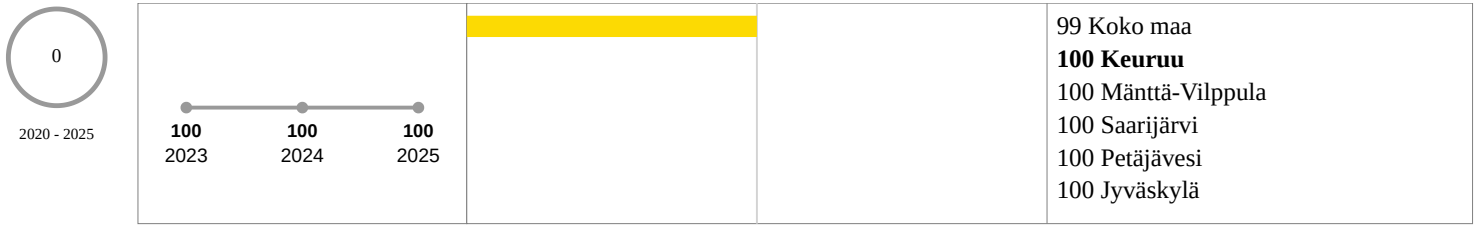
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

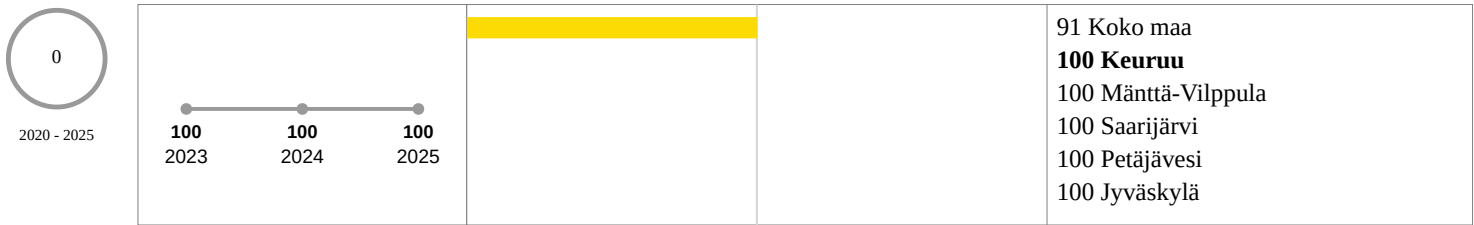
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

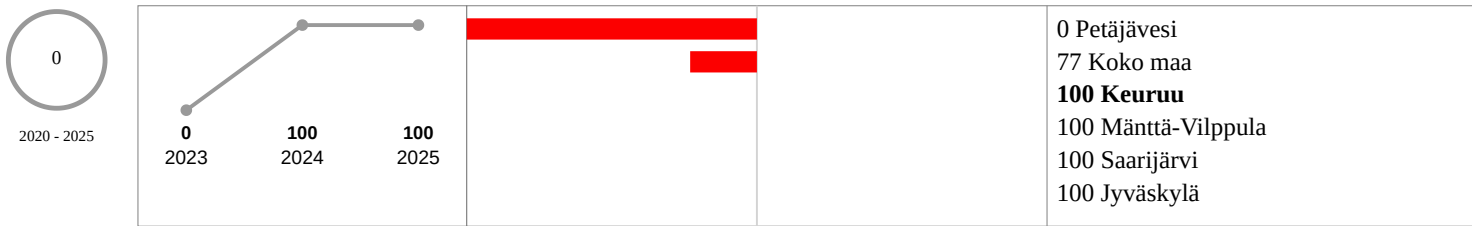
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

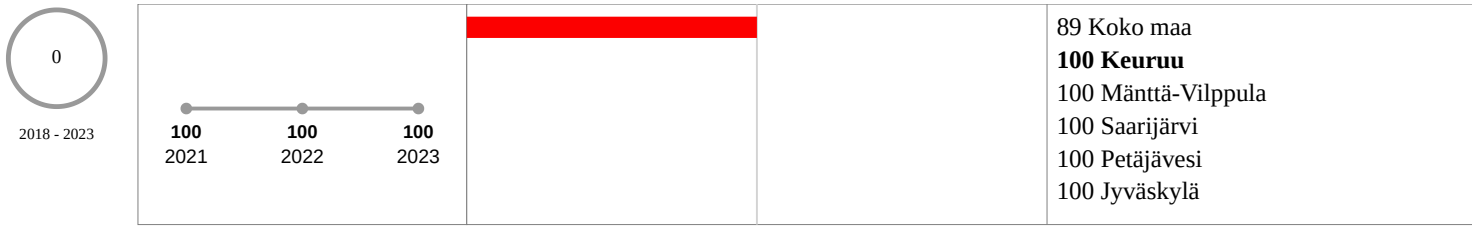
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

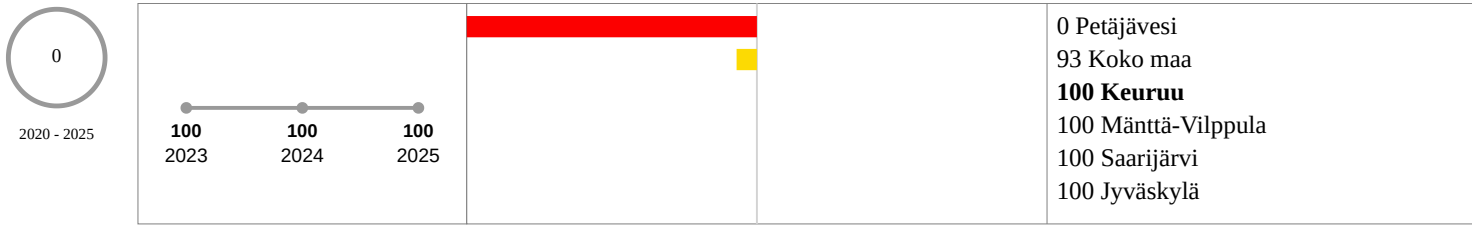
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

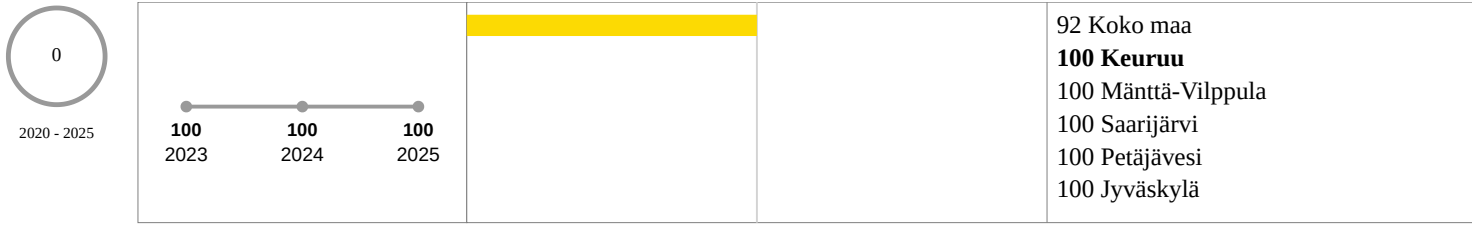
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin

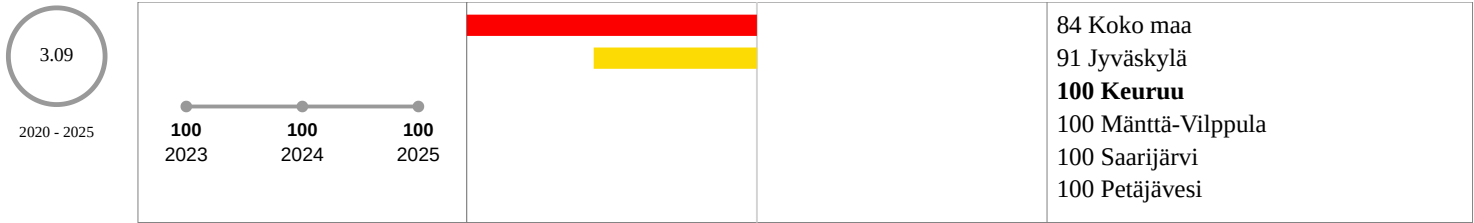
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

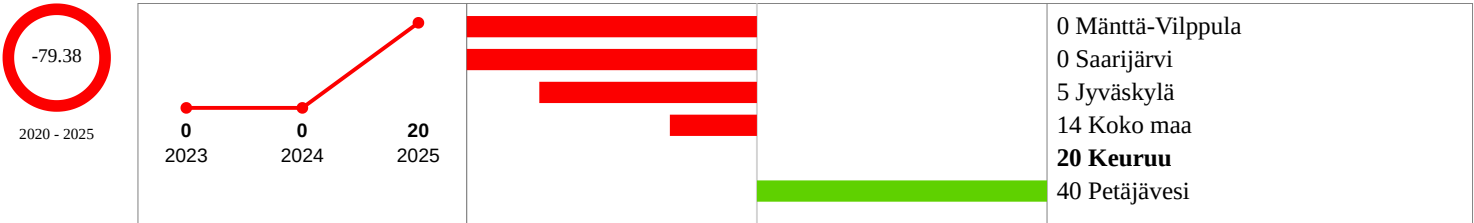
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

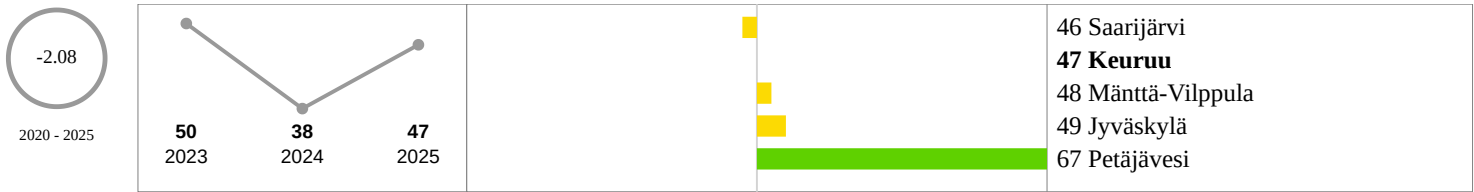
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

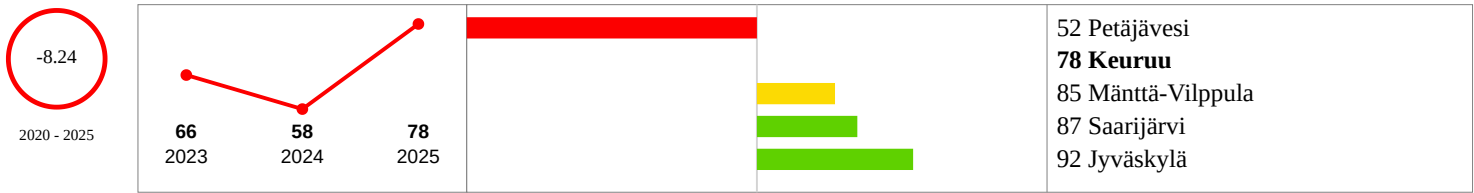
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

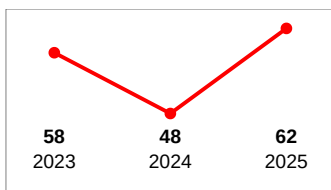

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

-7.46

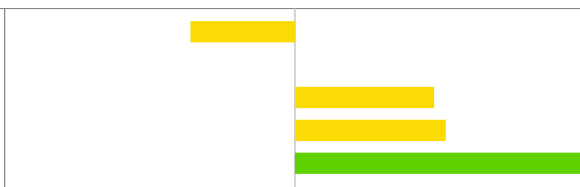
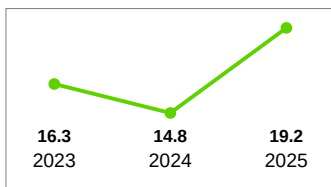
2020 - 2025

60 Petäjävesi
62 Keuruu
 66 Mänttä-Vilppula
 67 Saarijärvi
 71 Jyväskylä

5.49

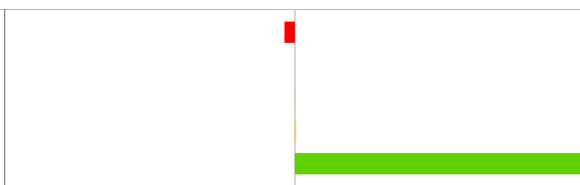
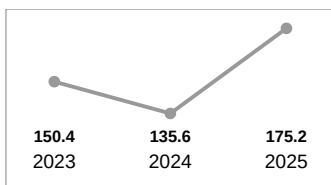
2020 - 2025

18.3 Petäjävesi
19.2 Keuruu
 20.4 Mänttä-Vilppula
 20.5 Saarijärvi
 21.7 Jyväskylä

0.23

2020 - 2025

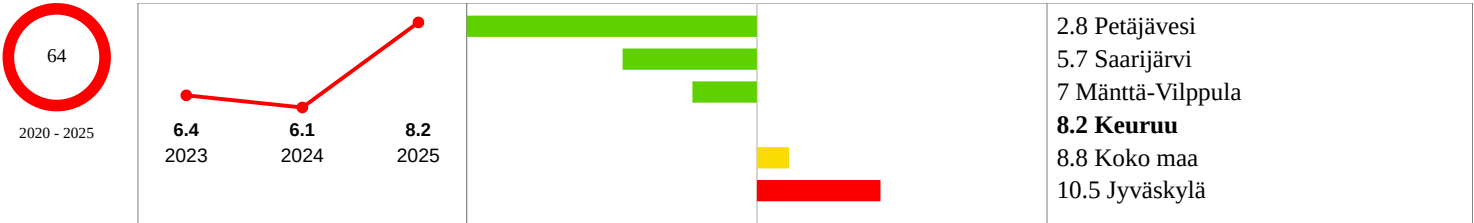
65.1 Petäjävesi
175.2 Keuruu
 181.6 Saarijärvi
 189.1 Mänttä-Vilppula
 3238.3 Jyväskylä

Arjen turvallisuuden edistäminen

Elinvoima

Turvallisuus

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

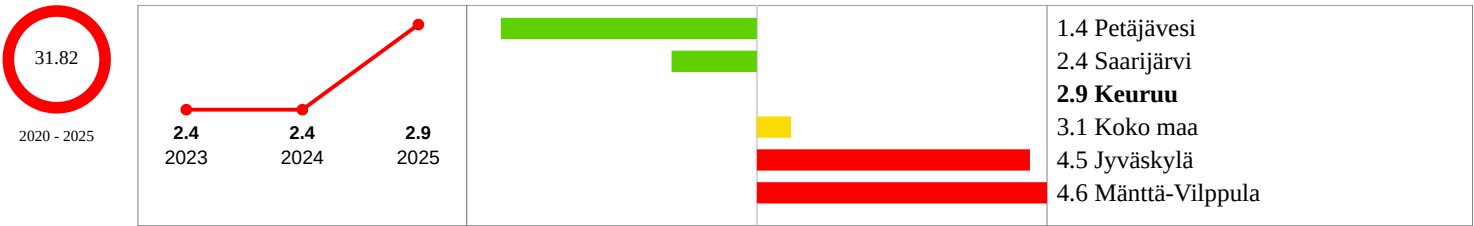

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

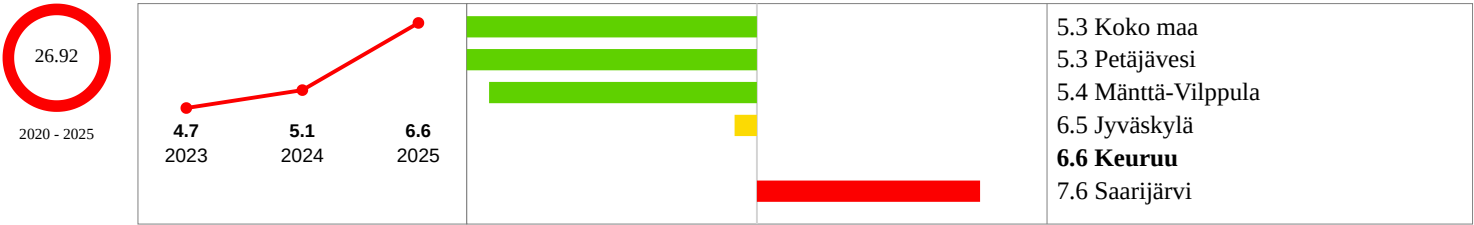

Työllisyys

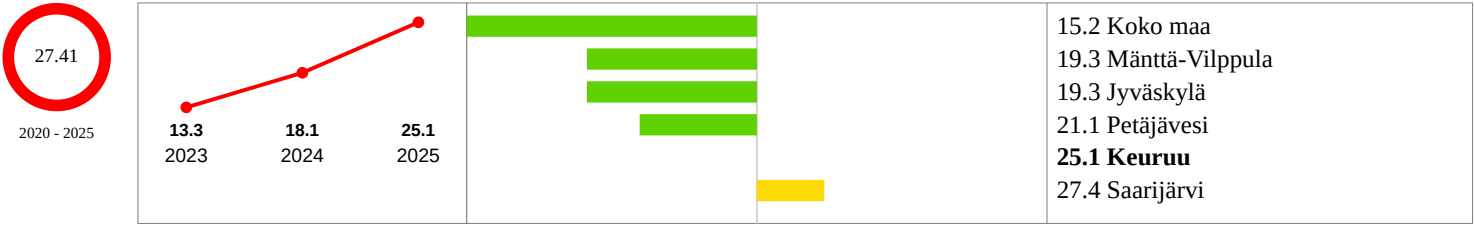
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

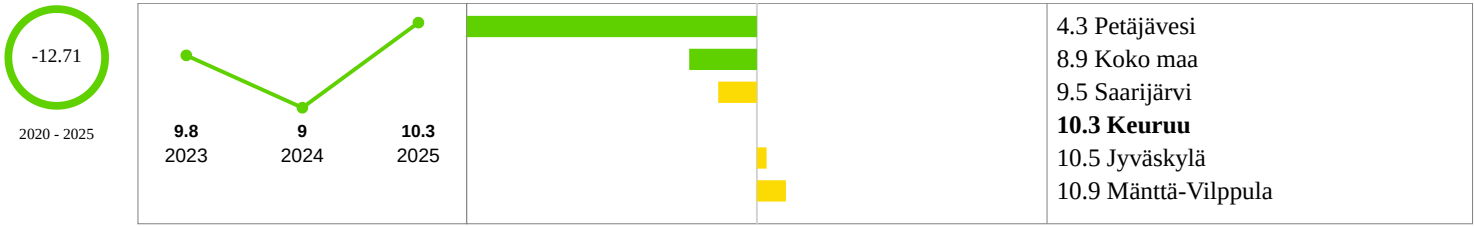
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

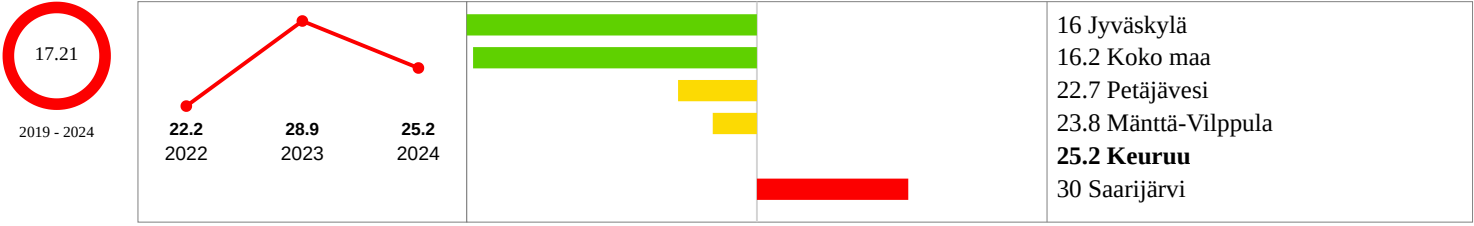
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

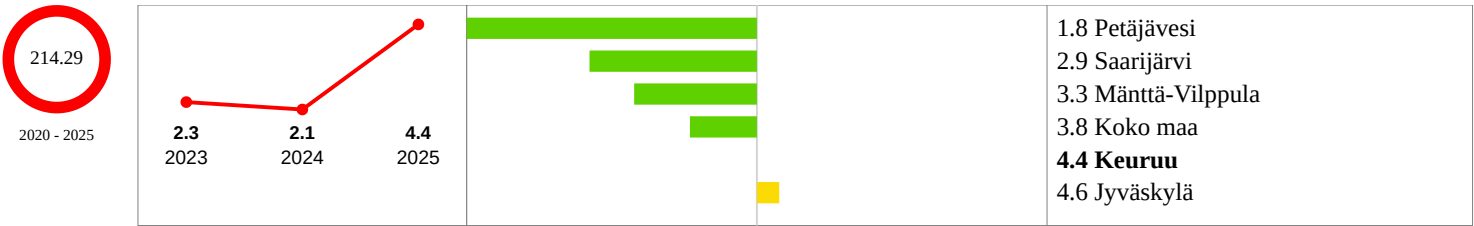
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

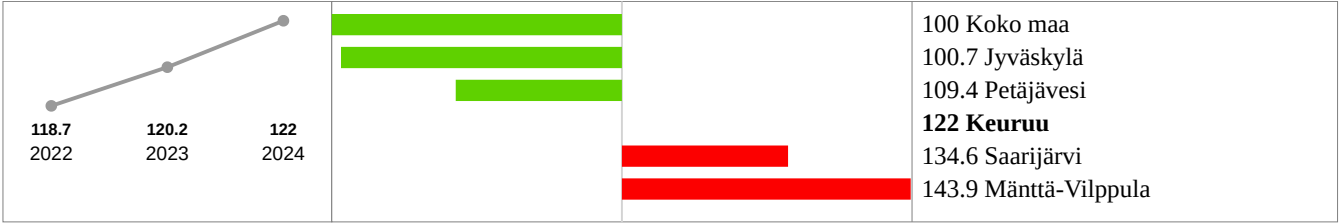
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

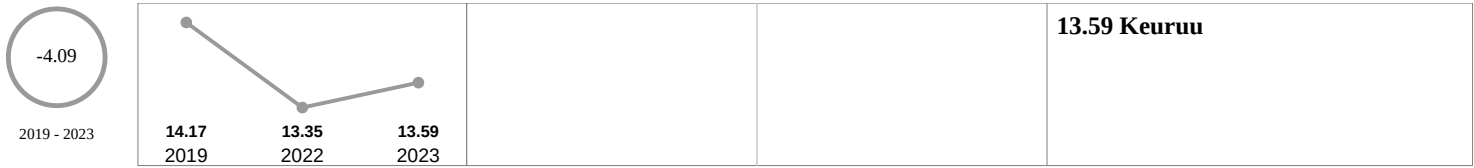
Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu

Avoimien työpaikkojen määrä (Joulukuu)

Yrittäjien osuus alueella työssäkävivistä %

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

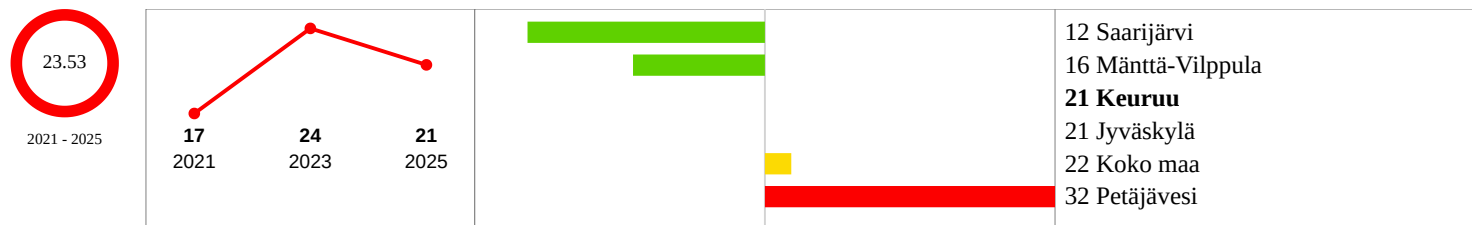

Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielen hyvinvointi

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

53.33

2021 - 2025

Vuosi	Arvo
2021	15
2023	19
2025	23

Kunta	Arvo
13 Saarijärvi	~55
19 Petäjävesi	~45
20 Jyväskylä	~40
21 Koko maa	~35
23 Keuruu	~25
26 Mänttä-Vilppula	~15

0

2021 - 2025

Vuosi	Henkilöitä
2021	9
2023	4
2025	9

Kunta	Henkilöitä
7 Saarijärvi	7
9 Keuruu	9
10 Koko maa	10
12 Jyväskylä	12
13 Petäjävesi	13
17 Mänttä-Vilppula	17

-12.5

2021 - 2025

Vuosi	Lukema
2021	8
2023	6
2025	7

Kunta	Lukema
6 Saarijärvi	6
7 Keuruu	7
10 Koko maa	10
10 Jyväskylä	10
16 Mänttä-Vilppula	16

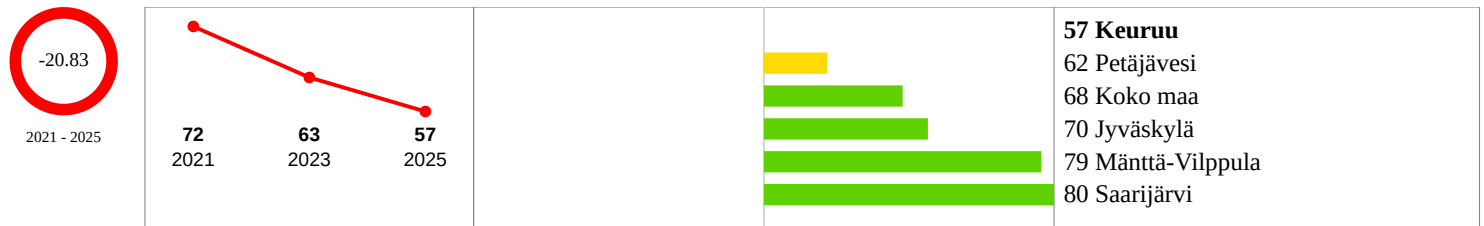
6.25

2021 - 2025

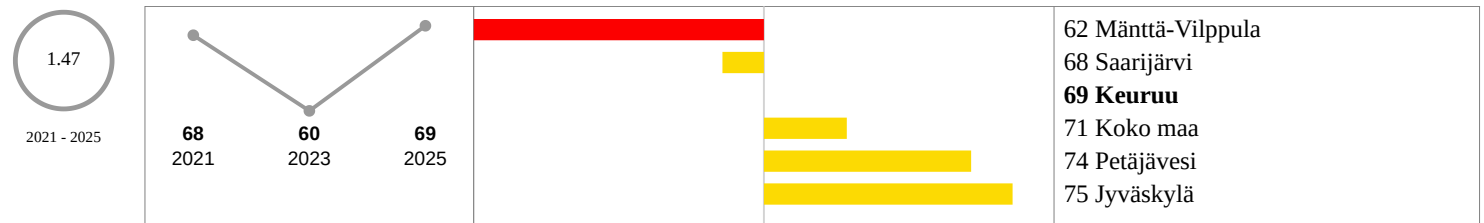
Vuosi	Keskittynyt lapsuus (keskimääräinen lapsien määrä naisea kohden)
2021	80
2023	86
2025	85

Kunta	Keskittynyt lapsuus (keskimääräinen lapsien määrä naisea kohden)
81 Mänttä-Vilppula	81
85 Keuruu	85
85 Koko maa	85
86 Petäjävesi	86
86 Jyväskylä	86
87 Saarijärvi	87

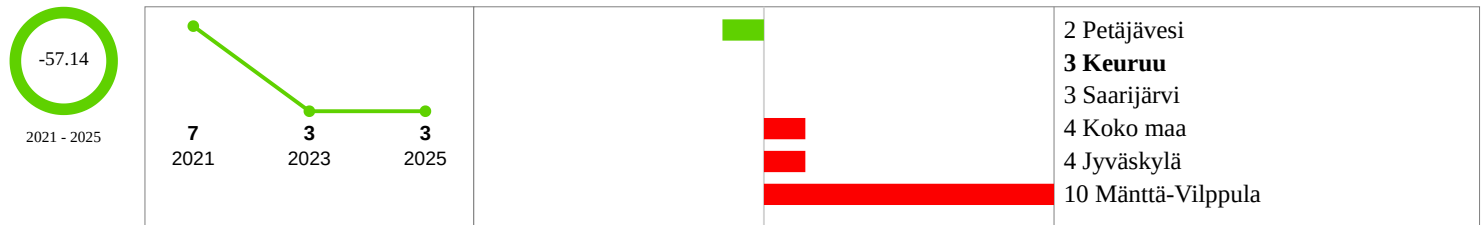
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

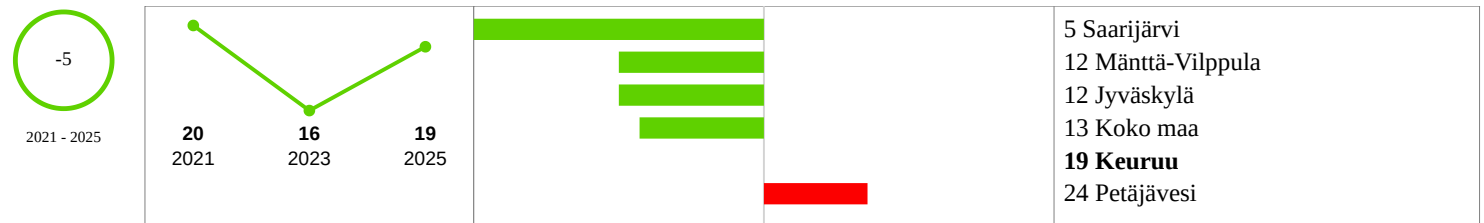
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

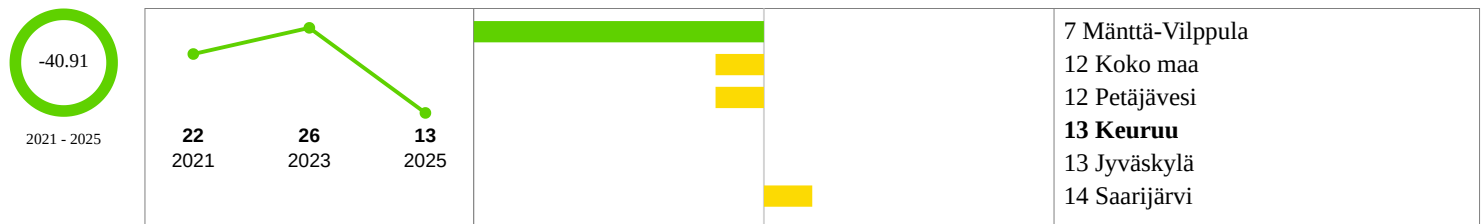
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Kulttuuri

Kulttuuri

Kansalaisopiston osallistujamäärät %

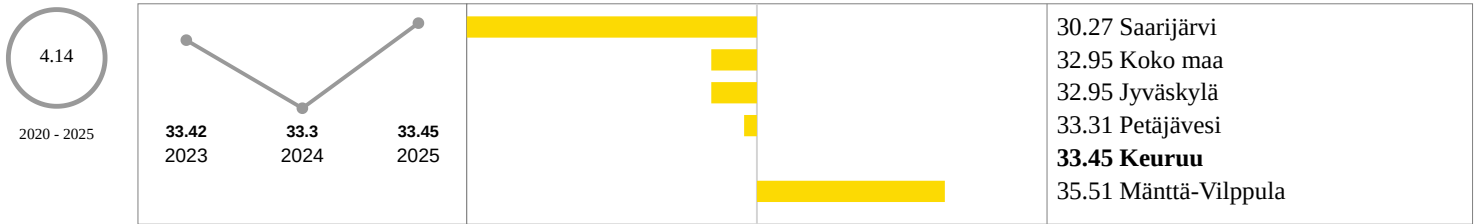
Museon kävijämäärät

Kaupungin, järjestöjen ja muiden toimijoiden yhteistyössä tuottamien tapahtumien määrä

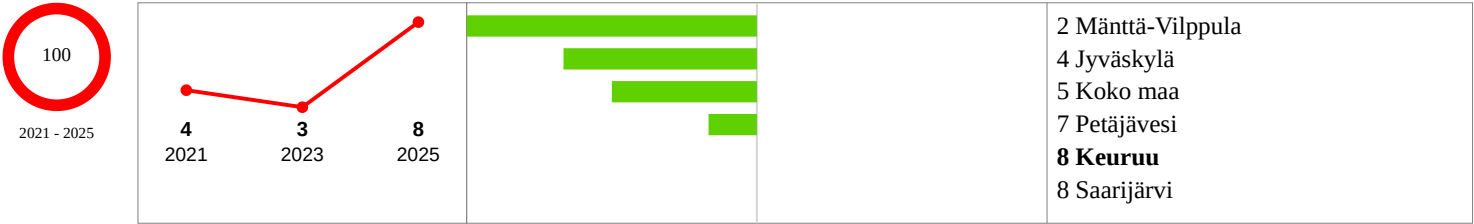
Kirjasto, lainaajia / asukasluku %

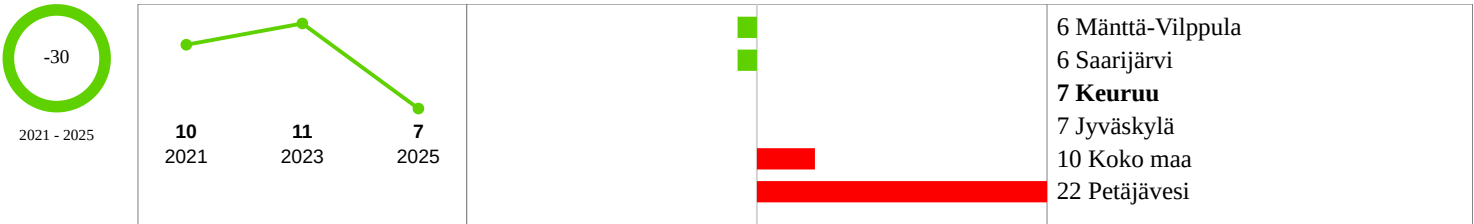
Ehkäisevä työ

Päihteet

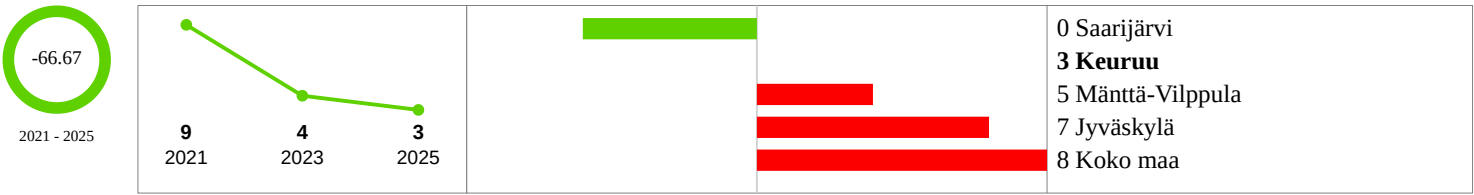
Käyttänyt tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

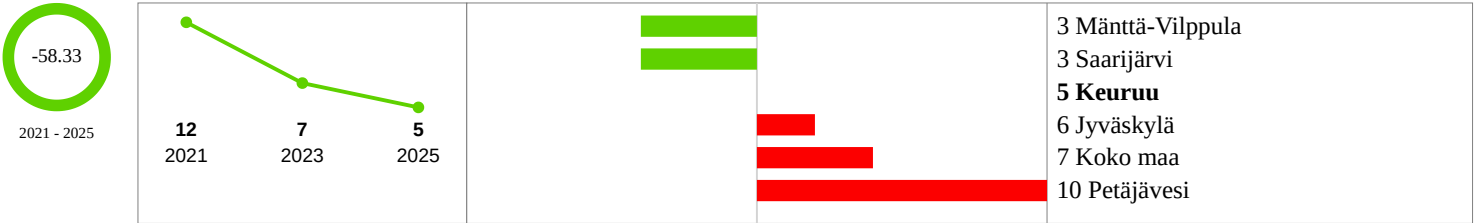
Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

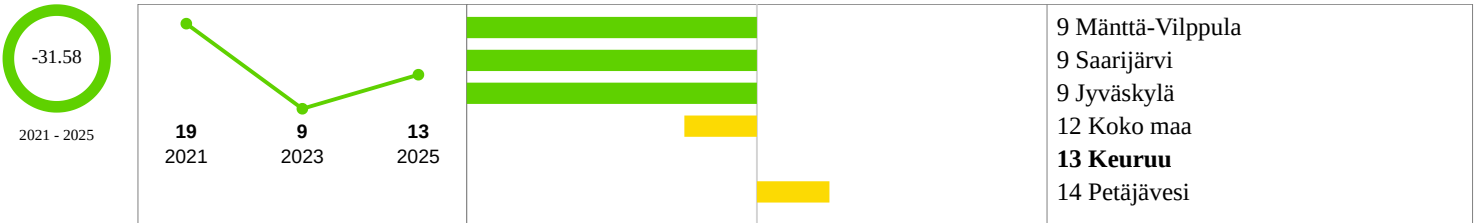
Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

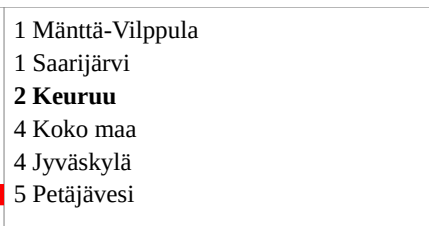
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

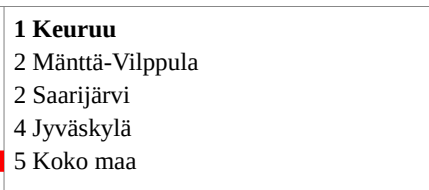
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

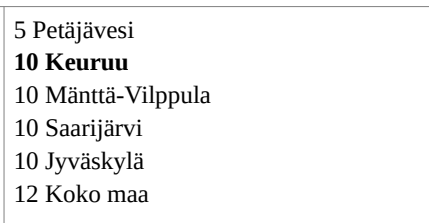

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

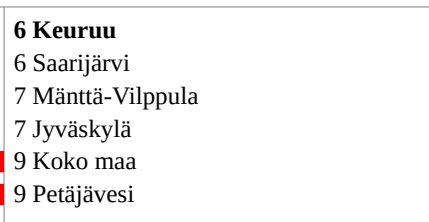

Väkivalta

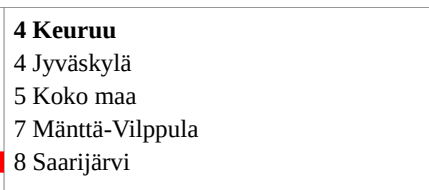
Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

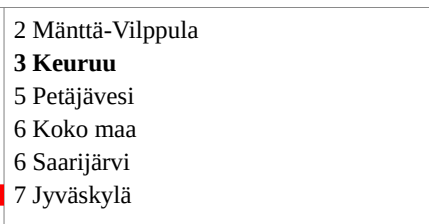

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Raha- ja uhkapelit

Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

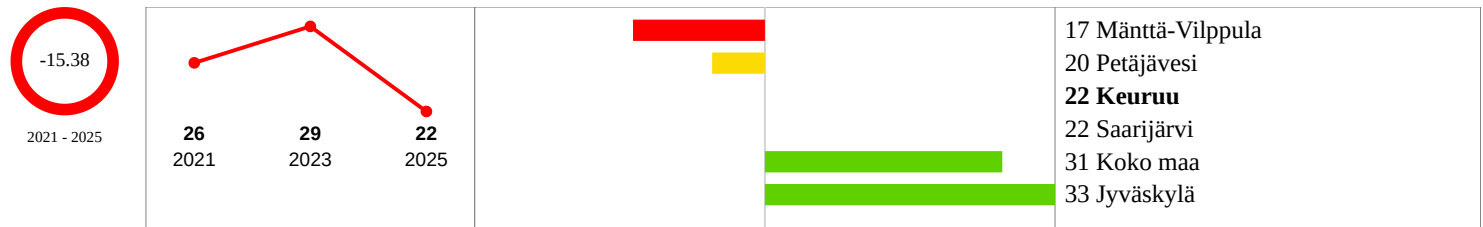

Pelaa rahapelejä viikoittain, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Liikunta

Terveyttä edistäviä elintapoja -summaindikaattori, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2021-)

9 Keuruu

Municipality	Population (2025)
Keuruu	9
Koko maa	13
Petäjävesi	14
Jyväskylä	15
Mänttä-Vilppula	18
Saarijärvi	18

-14.81

2021 - 2025

Vuosi	Henkilöstö
27 2021	
24 2023	
23 2025	

Alue	Henkilöstö
23 Keuruu	
28 Koko maa	
30 Jyväskylä	
32 Saarijärvi	
32 Petäjävesi	
43 Mänttä-Vilppula	

2.78
2021 - 2025

36 49 37
2021 2023 2025

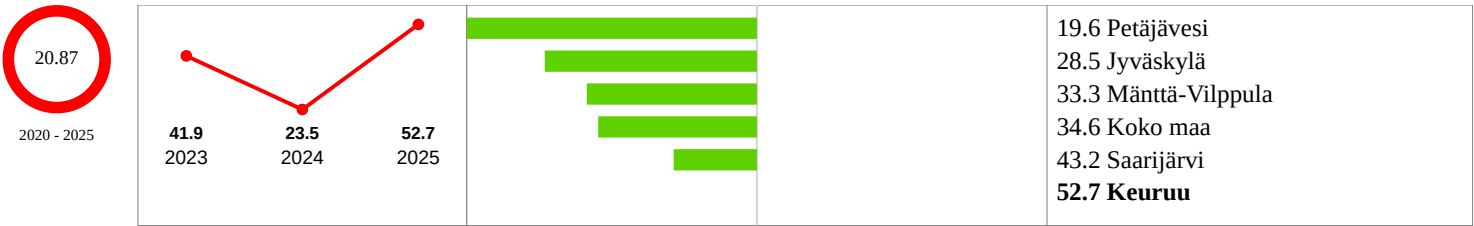
37 Keuruu
37 Saarijärvi
38 Petäjävesi
39 Mänttä-Vilppula
44 Koko maa
45 Jyväskylä

The infographic displays the average number of children per woman in Finland for the years 2021, 2023, and 2025. A donut chart shows the 2021-2025 average at 37.5. A line graph shows the values for 2021 (8), 2023 (17), and 2025 (11). A horizontal bar chart compares Finland's 2025 value of 11 with other countries: 11 Keuruu, 12 Saarijärvi, 18 Mänttä-Vilppula, 19 Petäjävesi, 20 Koko maa, and 23 Jyväskylä.

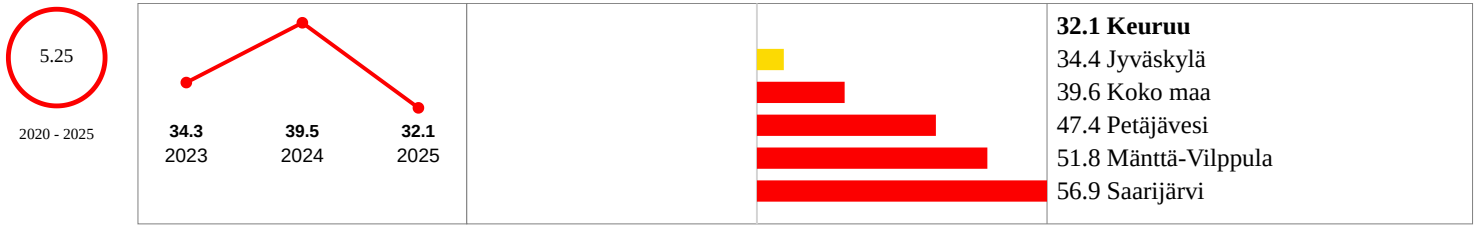
Vuosi	Keskittynyt määrä
2021 - 2025	37.5
2021	8
2023	17
2025	11

Maa	Keskittynyt määrä
11 Keuruu	11
12 Saarijärvi	12
18 Mänttä-Vilppula	18
19 Petäjävesi	19
20 Koko maa	20
23 Jyväskylä	23

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

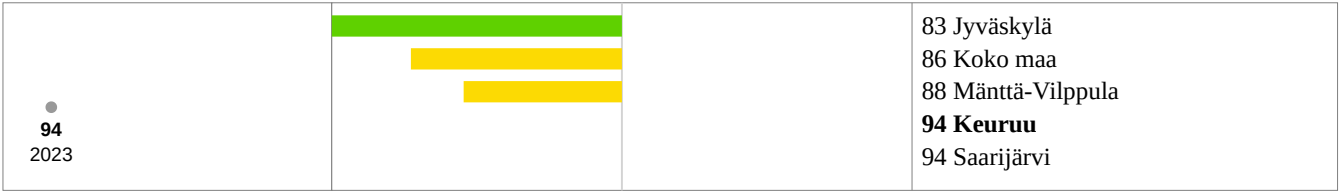
Uimahallin kävijämäärät

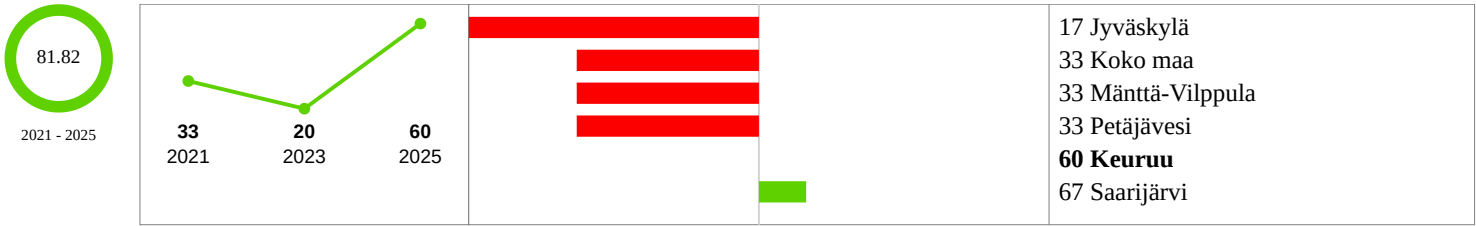
Terveelliset elämäntavat

Ravitsemus

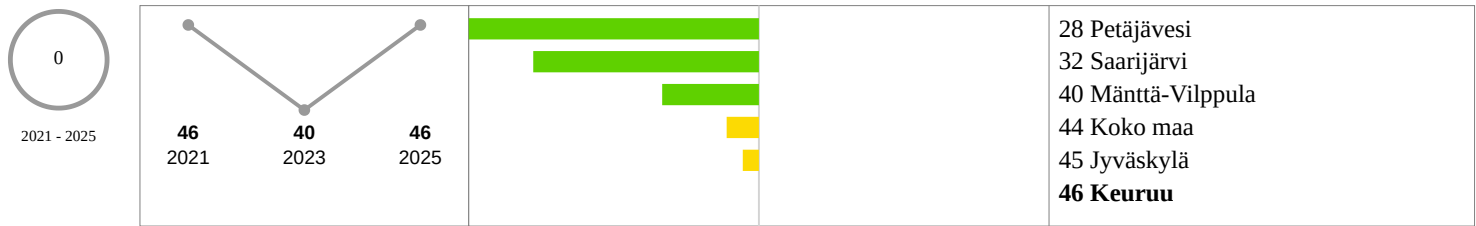
Niukasti hedelmiä, marjoja ja kasviksia syövät nuoret, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

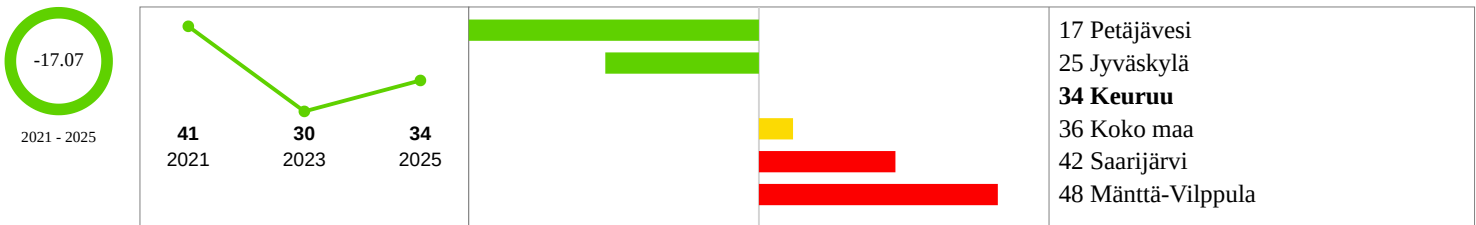
Oppilaalle on varattu yli 25 minuuttia kouluruuan syömiseen, % kouluista

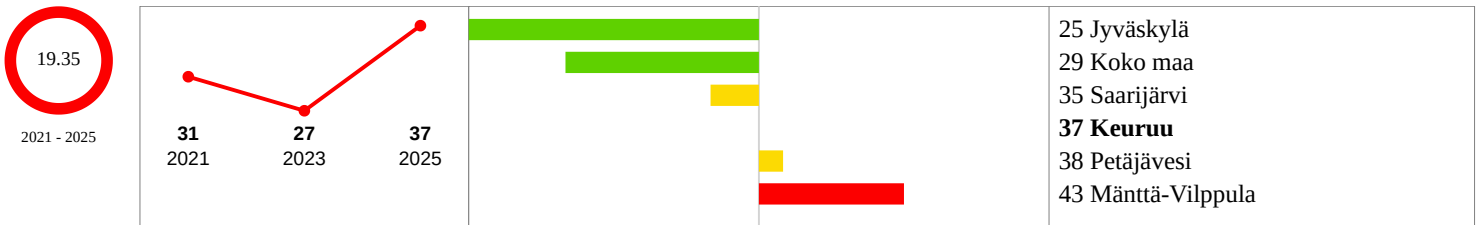
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

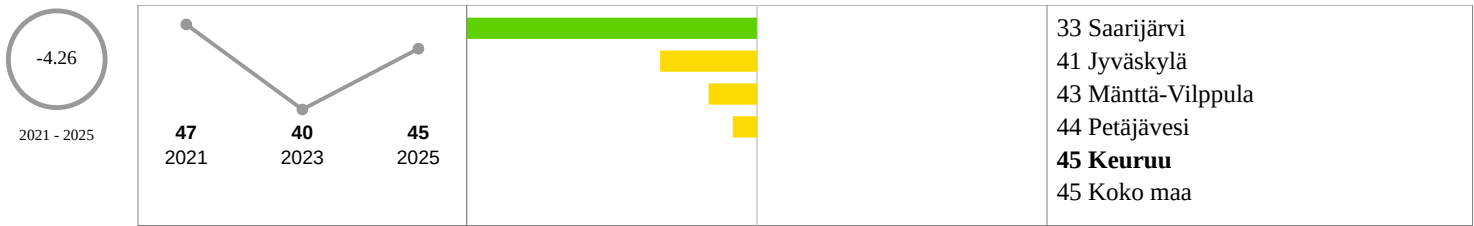
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

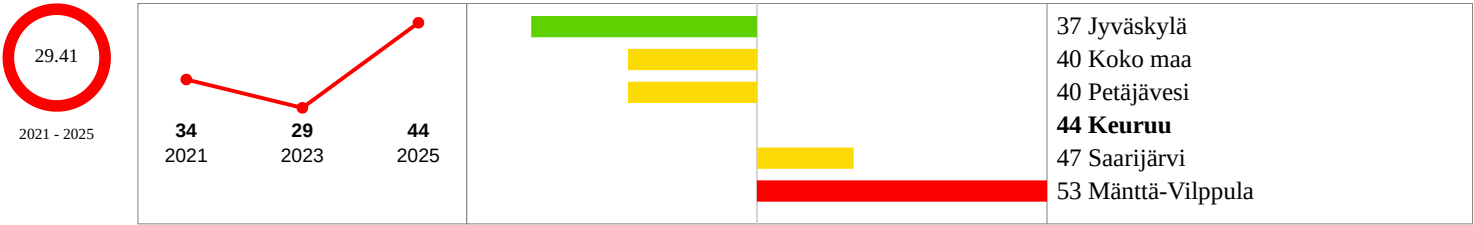
Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 8. ja 9. luokan oppilaista

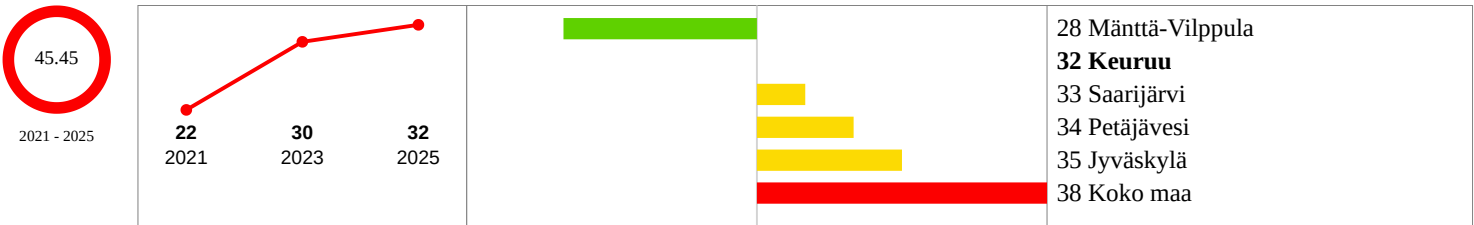

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

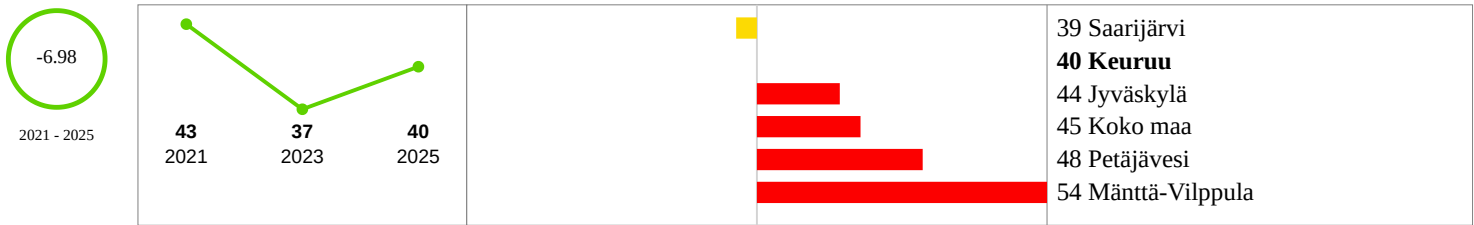

Uni

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

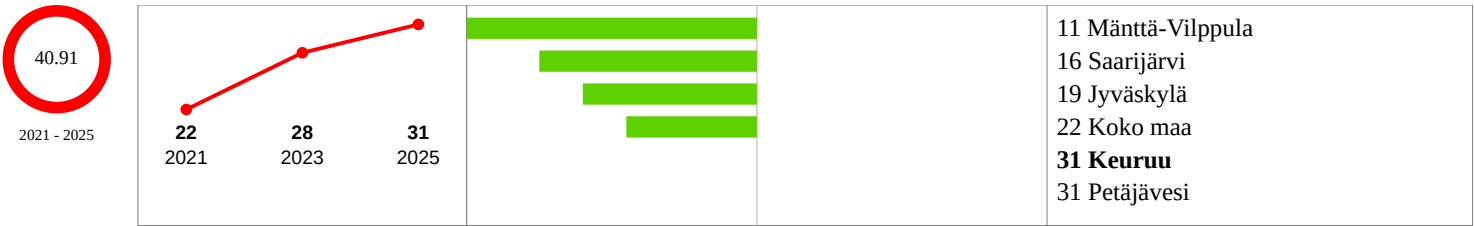

Terveys

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

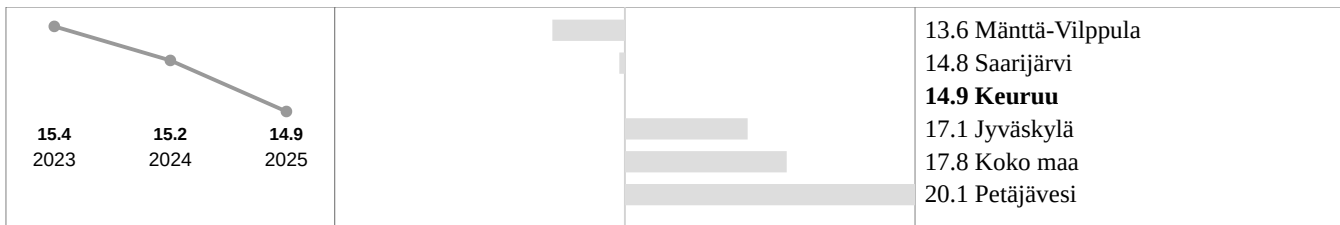

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Muut

0 - 17-vuotiaat, % väestöstä

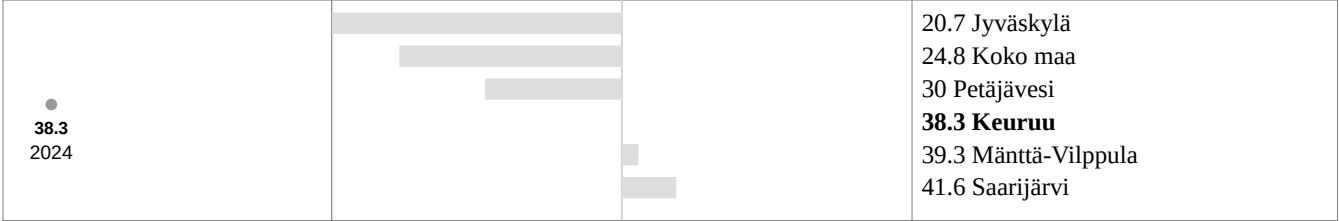
13.1 2024			11.4 Mänttä-Vilppula
			11.5 Saarijärvi
			13.1 Keuruu
			14.1 Jyväskylä
			15.1 Koko maa
			15.6 Petäjävesi

48 2023 47.7 2024 47.3 2025	47.3 Keuruu 47.3 Mänttä-Vilppula 47.6 Saarijärvi 52.9 Petäjävesi 58.4 Koko maa 63.1 Jyväskylä
--	---

Vuosi	Arvo	Paikalla
2024	48.6	Keuruu
	46.9	Saarijärvi
	49.3	Mänttä-Vilppula
	54.3	Petäjävesi
	60.1	Koko maa
	65.2	Jyväskylä

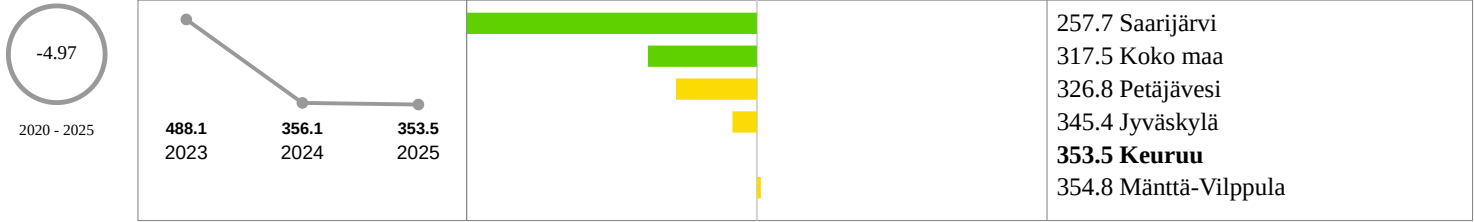
36.5 2023 37.1 2024 37.8 2025	19.8 Jyväskylä 23.8 Koko maa 27 Petäjävesi 37.6 Saarijärvi 37.8 Keuruu 39.1 Mänttä-Vilppula
--	---

65 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2040 (laskettu 2024)

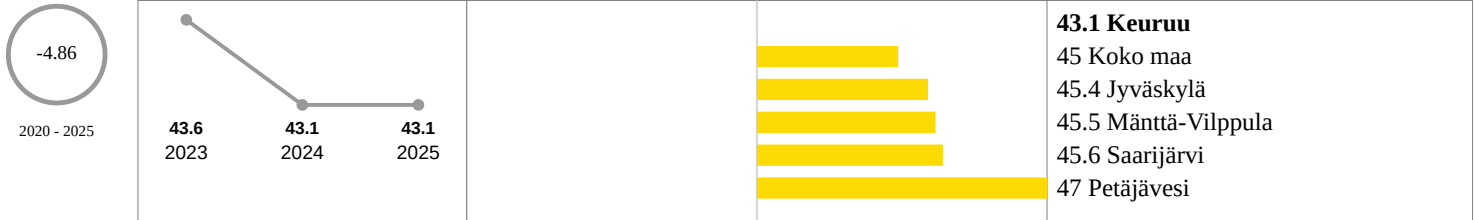

Seniorit

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

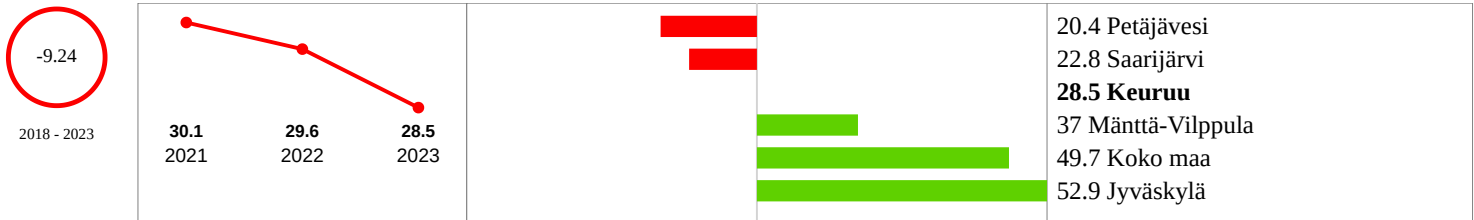
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

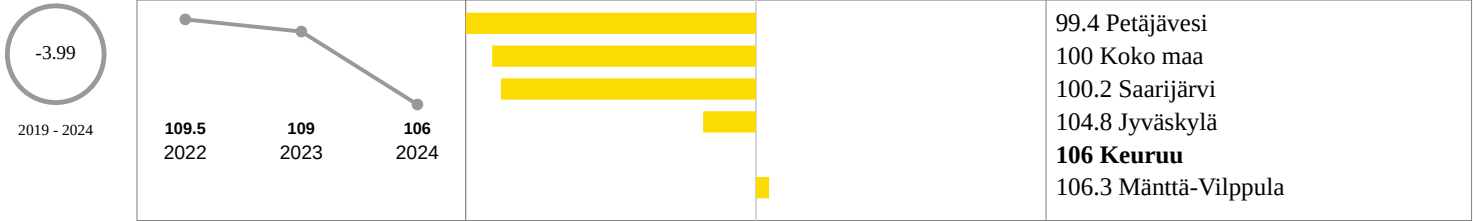

Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät, Enintään 500m [%]

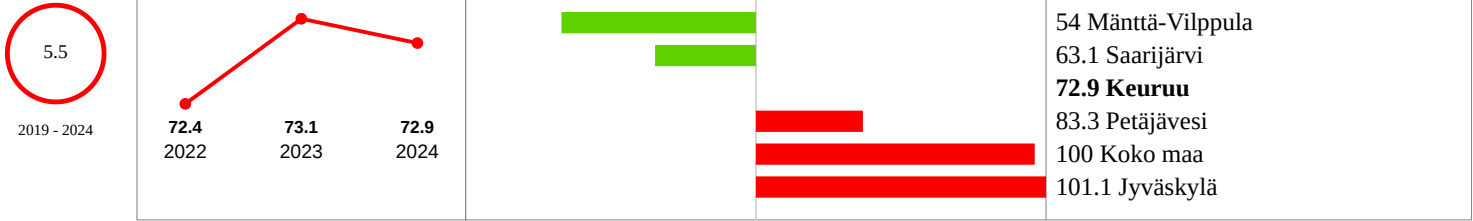

Muut

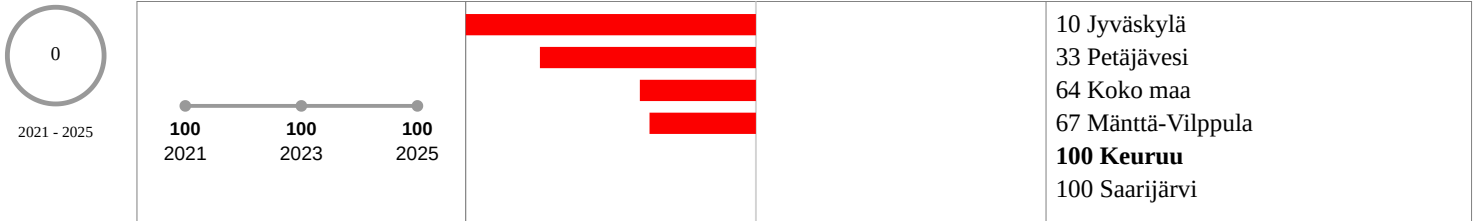
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Tapaturmaindeksi, ikävakioitu

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

Terveystiedonvälittämisaktiivisuus kunnassa - TEA, pistemäärä

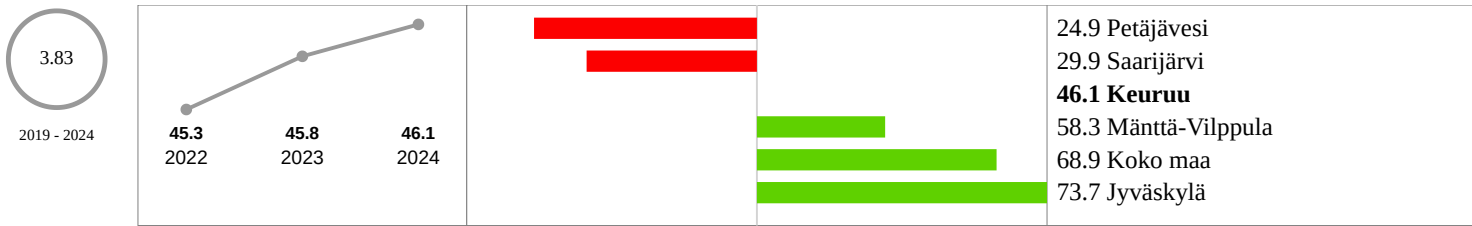
Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, %

Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle, % tiedot toimittaneista alueen kunnista

Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, koko väestö, enintään 1 km [%]

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2026 - 2030

Keuruun hyvinvointisuunnitelma koostuu kolmesta päätavoitteesta. Tavoitteet ovat sisällöllisesti yhteneväiset Keski-Suomen hyvinvointialueen alueellisen hyvinvointisuunnitelman kanssa:

1. Arjen turvallisuuden edistäminen

2. Mielen hyvinvoinnin edistäminen

3. Terveellisen ja aktiivisen elämäntavan edistäminen

1 Arjen turvallisuuden edistäminen

1.1 Elinvoima

Hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan edellytys. Kuntaliiton (2026) mukaan elinvoimapolitiikan strateginen tavoite on vahvistaa paikallistalouden kilpailukykyä ja lisätä siten kunnallisten palvelujen tuottamisessa tarvittavia resursseja. Kuntatalouteen nämä resurssit kanavoituvat ansio-, yhteisö- ja kiinteistöveroina sekä palveluista perittävänä maksutuloina. Elinkeinotoiminta, asukkaiden työllisyys ja osaaminen, kestävä ja toimiva elinympäristö sekä vireät yhteisöt ovat elinvoimaisuuden elementtejä, joille kestävä paikallis- ja aluetalous rakentuu.

Keuruun kaupungin elinvoimaisuuteen liittyviä tehtäviä on keskitetty elinvoiman ja asuin ympäristön toimialalle. Sen tehtäviin kuuluu muun muassa maankäytön suunnittelua, työllisyys- ja kotoutumispalveluita, kiinteistöjen ja ulkoalueiden rakentamista ja kunnossapitoa sekä ympäristöterveyteen, ympäristönsuojeluun ja rakennusvalvontaan liittyviä viranomaistehtäviä.

Tavoite: Keuruulaisten taloudellinen ympäristö on houkutteleva. Yritysten, kolmannen sektorin ja julkisten toimijoiden välinen yhteistyö luo uusia ja innovatiivisia ratkaisuja. Keuruu tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia työllistymiseen ja kouluttautumiseen. Keuruun asuin ympäristö on asukkaille viihtyisä ja turvallinen.

Mittarit:

Alueen avoimien työpaikkojen määrä (joulukuu, TEM-tilastot)

Työttömyysaste (joulukuu, TEM-tilastot)

Asuinympäristön laatu (kuntalaiskysely)

Työpaikkojen omavaraisuusaste

Turvallisuus (kuntalaiskysely ja poliisin tilastot)

Nuorisotyöttömyys (joulukuu, TEM-tilastot)

Seudullinen liikevaihto (Keski-Suomen liitto)

Yrittäjyysprosentti (seutukaupunkitutkimus)

1.2 Yhteisöllisyys ja osallisuus

Yksilötasolla osallisuus ilmenee kokemuksena, joka syntyy kun ihminen tuntee kuuluvansa itselle merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön. Yhteisössä osallisuus ilmenee jäsenten keskinäisenä arvostuksena ja luottamuksena sekä mahdollisuutena vaikuttaa yhteisössään. Yhteiskunnan tasolla osallisuus tarkoittaa mahdollisuuksien ja oikeuksien toteutumista sekä ihmisten keskinäistä vastavuoroisuutta. (THL 2026)

Kunnan velvollisuus osallisuuden edistämiseen pohjautuu lainsäädäntöön. Esimerkiksi Perustuslain (731/1999) mukaan yksilöllä on oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen. Lisäksi julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan asukkailla ja käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Kunta voi itsenäisesti päättää, miten se tämän velvollisuutensa toteuttaa.

Kunta voi edistää osallistumista ja vaikuttamista esimerkiksi seuraavin tavoin:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;

6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

(Lähde: Kuntalaki 410/2015)

Tavoite:

Vahvistaa asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tarjoamalla monipuolisesti matalan kynnyksen mahdollisuuksia yhteisöjen toimintaan osallistumiselle.

Mittarit

Kuntalaiskyselyn osallisuusindikaattorit

Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

*Tavoitteet ja mittarit yhtenäistetään kaupungin osallisuussuunnitelman kanssa sen valmistuttua 2026-2027 vuosien aikana.

2 Mielen hyvinvoinnin edistäminen

2.1 Mielen hyvinvointi

Positiivinen mielenterveys (mielen hyvinvointi) on voimavara ja olennainen osa terveyttä ja hyvinvointia. Se on myös tärkeä yksilön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta. Positiivisen mielenterveyden käsitteitä on useita ja yhteistä niille on korostaa eri painotuksin yksilön:

- Psyykkisiä voimavaroja (esimerkiksi taito kohdata vastoinkäymisiä),
 - Vaikuttamismahdollisuuksia omaan elämään,
 - Toiveikkuutta ja elämänhallinnan tunnetta,
 - Tyydytystä tuottavien sosiaalisten suhteiden olemassaoloa sekä
 - Myönteistä käsitystä omasta itsestä ja omista kehittymismahdollisuuksista (esimerkiksi hyvä itsetunto).
- (THL 2026)

Ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä toteuttaa Keuruulla kolme yhdistystä: Ystäväntupa ry, Mielen Tie ry sekä MIELI Keurusseudun mielenterveys.

Keuruulla toimivat Mielen Tie ry ja Ystäväntupa järjestävät avointa kohtaamispaikka toimintaa. Mielentien toimitilat sijaitsee Sieväsen kulmassa osoitteessa Keuruuntie 16, 42700 Keuruu ja Ystäväntuvan tilat osoitteessa Keuruuntie 7, 42700 Keuruu.

Mielenhyvinvoinnin edistämisessä tulee tehostaa ohjaamista sosiaali- ja terveyspalveluista kevyempiin järjestöjen sekä seurakuntien palveluihin. Ohjausta tulee toteuttaa enenevässä määrin myös toiseen suuntaan.

Tavoite:

Tavoitteena on vahvistaa positiivista mielen hyvinvointia ja ennaltaehkäistä mielenterveyteen kohdistuvia uhkia.

Mittarit:

Kouluterveyskyselyn indikaattorit koskien mielenterveyttä ja yksinäisyyttä.

Kuntalaiskyselyn yksinäisyyttä koskevat kysymykset.

Kohtaamispaikkojen kävijämäärät (Mielen Tie ja Ystäväntupa).

2.2 Kulttuuri

Keuruulla on tarjolla monipuolisesti matalankynnyksen kulttuuripalveluita. Merkittävimpiä julkisia toimijoita ovat kaupungin kulttuuripalvelut, museo, Keuruun kansalaisopisto, Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto ja kirjasto.

Toimintaa ohjaa mm. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019). Lain mukaan kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;

4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;

5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;

6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;

7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kunnan tulee 1 momentin mukaisia tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin (1492/2016), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), museolakiin (729/1992), teatteri- ja orkesterilakiin (730/1992) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998).

Kulttuurihyvinvointi

Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan ihmisen yhteyttä taiteeseen ja kulttuuriin sekä niiden merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä läpi elämän. Kulttuurissa keskeistä on yksilön kokemus merkityksellisyydestä, elämyksistä ja oivalluksista. Kulttuurihyvinvointi tukee kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia ja voi osaltaan tukea terveyden edistämistä, sairauksien ennaltaehkäisyä, hoitoa ja hallintaa. Taide ja kulttuuri voivat tarjota lääketieteen rinnalla merkittäviä terveyshyötyjä ja tukea kokonaisvaltaista terveyttä.

Jokaisella ihmisellä on oikeus osallistua kulttuuriin ja kokea taidetta sekä kulttuuria omista lähtökohdistaan. Kulttuurihyvinvointi rakentuu henkilökohtaisesta suhteesta taiteeseen ja kulttuuriin sekä mahdollisuuksista osallistua niihin kokijana, tekijänä tai osallistujana. Se näkyy arjen kulttuurissa, taide- ja kulttuuripalveluissa, harrastuksissa sekä erilaisissa ympäristöissä. Taide ja kulttuuri tukevat itsensä ilmaisua, osallisuutta, vuorovaikutusta ja hyvinvointia. Samalla niiden vaikutukset ulottuvat yksilöistä yhteisöihin ja yhteiskuntaan vahvistaen aktiivista kansalaisuutta, yhteisöllisyyttä ja alueen elinvoimaa.

Lähteet: Taikusydän 2023, Culture Action Europe 2022, Lilja-Viherlampi 2019

Keuruun kansalaisopisto

Keuruun kansalaisopiston tarjoaa kaikille avoimia opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia saavutettavasti ja matalalla kynnyksellä. Sen tehtävänä on edistää hyvinvointia, elinikäistä inhimillistä kasvua ja kulttuuria järjestämällä mahdollisuuksia monipuoliseen oppimiseen. Kursseja järjestetään kuntakeskuksien lisäksi myös alueen kylissä.

Kurssivalikoimassa on mm. liikunnan, taiteen, kädentaitojen, musiikin ja kielten kursseja ja erilaisia kansalaistaitoja esim. ensiapu- ja digitaitoja. Lasten ja nuorten kuvataidekoulu antaa kuvataiteen perusopetusta. Opisto järjestää maksuttomia avoimia luentoja yhteistyössä kirjaston ja museon sekä Jyväskylän ikääntyvien yliopiston kanssa.

Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto

Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto on Keuruun kaupungin ylläpitämä Taiteen perusopetuslain (633/1998) mukaista tavoitteellista musiikinopetusta antava oppilaitos, jossa voivat opiskella noin 6-20-vuotiaat lapset ja nuoret. Musiikkileikkikoulussa voi opiskella alle kouluikäisenä. Yli 20-vuotiaat aikuiset voivat hakea opiskelemaan musiikkiopiston avoimelle osastolle. Keuruun lisäksi musiikkiopiston toimialueeseen kuuluvat Multia ja Petäjävesi.

Keuruun kaupunginkirjasto

Keuruun kaupunginkirjastolla on kolme palvelupistettä: pääkirjasto, Haapamäen kirjasto ja kirjastoauto TurboUrpo. Kirjasto on kunnan lakisääteinen peruspalvelu ja sen tehtävänä on mm. edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, monipuolista lukutaitoa ja aktiivista kansalaisuutta.

Keuruun kaupunginkirjasto on osa koko maakunnan kattavaa Keski-kirjastot -ryhmää. Paikallisesti kirjasto tekee yhteistyötä koulujen, varhaiskasvatuksen, yhdistysten ja lukuisten muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi järjestämällä lukemista ja lukutaitoja edistävää toimintaa ja tapahtumia sekä tarjoamalla tiloja käyttöön. Pääkirjastossa sijaitsee Kelan asiointi- ja etäpalvelupiste sekä kaupungin matkailuneuvonta. Kirjasto vastaa myös kaupungin Kulttuuriportaati-kulttuurikasvatussuunnitelman sekä lastenkulttuurit- ja lukutaitoyön koordinoinnista.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut tekee monipuolista yhteistyötä yhdistysten, vapaiden toimintaryhmien, taiteilijoiden sekä yritysten kanssa. Monimuotoiset tavat tuottaa kulttuuripalvelua tuovat kulttuuriin erilaisia toimintamuotoja ja tapahtumia sekä edistävät kulttuuriperinnön vaalimista. Kulttuuripalvelut tukee kohde-, toiminta- ja tuotantoavustuksin kulttuuritoimijoita. Kulttuurin tuottamisessa ja tapahtumien järjestämisessä merkittävien toiminnan mahdollistava elementti on vapaaehtoistyö. Eri yhdistykset järjestävät toimintaa yhteistyössä kulttuuritoimen, museon, kirjaston ja kansalaisopiston kanssa. Paikallisia kulttuuritoimijoita ovat mm. Einari Vuorelan seura ry, Keuruun kotiseutuyhdistys Keurusselän Seura ry, Keuruun talkooteatteri, Keurusselän Kesäteatteri ry, Pihlajaveden kotiseutuyhdistys ja Keuruun taiteilijaseura.

Kulttuuritalo Kimara

Kulttuuritalo Kimara on esittävälle taiteelle tarkoitettu tila. Tilaan annetaan käyttövuoroja ensisijaisesti esittävän taiteen, koulujen ja opistojen tarpeisiin. Vapaita, maksullisia aikoja, annetaan myös muille toimijoille tilan soveltuvuus toimintaan huomioiden.

Esitykset painottuvat viikonloppuihin ja iltoihin. Ohjelmatarjonnassa on mm. näytelmiä, musiikkiesityksiä, puhetilaisuuksia, elokuvia ja avoimia kohtaamistilaisuuksia. Tilaa hallinnoi kaupungin kulttuuripalvelut.

Kulttuurikasvatussuunnitelma Kulttuuriportaati

Kulttuuriportaati on Keuruun varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen tavoitteellinen kulttuurikasvatussuunnitelma, joka tutustuttaa lapset ja nuoret oman kotipaikkakunnan kulttuurilaitoksiin, oman alueen kulttuuriperintöön, eri taiteen aloihin ja taiteen perusopetukseen. Taiteen perusopetusta koordinoi Keuruun kansalaisopisto. Kulttuuriportaati -suunnitelman tavoitteena on taiteen ja kulttuurin tuominen osaksi lasten ja nuorten arkea. Suunnitelmassa tutustutaan laajasti erilaisissa oppimisympäristöissä eri taiteen lajeihin aktiivisena kokijana ja tekijänä. Suunnitelma mahdollistaa yhdenvertaiset mahdollisuudet tutustua ja päästä osalliseksi lastenkulttuuripalveluihin. Ohjelman sisällöt on suunniteltu niin, että ne tukevat esiopetuksen ja peruskoulun osalta opetussuunnitelmien sisältöjä. Kulttuuriportaatin koordinoinnista vastaa kirjastopalvelut.

Ajantasaiseen suunnitelmaan voit tutustua osoitteessa: [Kulttuuriportaati](http://www.keuruu.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/kulttuuri/lasten-kulttuurikasvatussuunnitelma-kulttuuriportaati/) (<http://www.keuruu.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/kulttuuri/lasten-kulttuurikasvatussuunnitelma-kulttuuriportaati/>)

Keuruun Museo

Keuruun museo on valtionavustusta saava ammatillisesti hoidettu museo, joka toimii taide- ja kulttuurihistoriallisena museona. Museolla on merkittävät taidekokoelmat ja omat kulttuurihistorialliset kokoelmat, joiden hoitovastuu sille kuuluu. Museo järjestää ympäri vuoden vaihtuvia näyttelyitä, tapahtumia ja muuta ohjelmaa museon tiloissa (Keskusaukio 3), sekä Keuruun kaupungin muissa kulttuuritiloissa, kuten kulttuuritalo Kimarassa. Yhteistyötapahtumia järjestetään lisäksi muuallakin, kuten Keuruun pääkirjastolla Santun talon residenssin taiteilijoiden kanssa tehtävä yhteistyö kirjallisuusaiheisissa tapahtumissa. Keuruun museo koordinoi vuosittain Santun talon residenssitoimintaa, vastaa residenssiin valittujen tieteen ja taiteen tekijöiden valinnasta ja työskentelyn palkkioista, sekä muusta Santun talon ylläpitotehtävistä.

Varsinaisen näyttelytilan lisäksi museo järjestää pienimuotoisia näyttelyitä Lehtiniemen aulagalleriassa, kulttuuritalo Kimarassa ja tulevaisuudessa myös museon yhteydessä olevassa kaikille avoimessa monitoimitilassa, sekä uudessa ikkunagalleriassa. Pop up näyttelyitä toteutetaan myös ajoittain muuallakin, kuten vuosittain järjestettävillä Pihlajaveden Erämaapäivillä. Kokoelma-, näyttely- ja residenssitoiminnan ohella Keuruun museo ylläpitää Keuruun seudun kotiseutuarkistoa ja osallistuu Keuruun kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen. Lisäksi museon henkilökunta vastaa erilaisiin tieto- ja aineistopyyntöihin, joita ovat esimerkiksi tavallisten kansalaisten, tutkijoiden tai kirjailijoiden erilaiset tiedustelut pienistä kyselyistä lähtien jopa laajempiin projekteihin kuten tietokirjojen aineistoihin liittyvät taustaselvitykset ja aineistolainat museolta. Museo myös vastaa Keuruun kaupungin kiinteistöissä esillä olevien teosten lainauksista, niiden sijoittamiseen liittyvistä tehtävistä ja ripustamisesta.

Museo vastaa Keuruun vanhan kirkon kesäkauden avoinnapidosta Keuruun seurakunnan kanssa vuosittain tehtävällä yhteistyösopimuksella. Museo palkkaa museolle työhön tulevat oppaat kirkkoon ja järjestää aukioloaikojen mukaiset opastukset ja markkinoi museon ohella myös vanhaa kirkkoa. Museon kautta voi varata opastetun käynnin Keuruun, Haapamäen sekä Pihlajaveden kirkkoihin ja kotiseutukohteisiin. Keuruun museo tekee monipuolista yhteistyötä muiden Keski-Suomen museoiden ja Keurusseudun toimijoiden kanssa. Keuruun museo on Museokortti-kohde. Museon yhteydessä toimii museokauppa, jonka toiminnasta ja valikoimasta vastaa museo.

Tavoite:

Keuruu tarjoaa monipuolisesti erilaisia kulttuurielämyksiä, sivistystä ja matalankynnyksen mahdollisuuksia osallistua toimintaan. Kulttuuria tuotetaan yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Mittarit:

Prosentuaalinen osuus kunnan asukkaista, jotka osallistuvat kansalaisopiston toimintaan.

Prosentuaalinen osuus kunnan asukkaista, jotka käyttävät lainausoikeutta kirjastossa.

Museon asiakasmäärä.

Kaupungin ja järjestöjen yhteistyössä tuottamien tapahtumien määrä sekä merkittävimpien tapahtumien kävijämäärät.

2.3 Ehkäisevä työ

Ehkäisevä työ koostuu ehkäisevästä päihde- ja väkivaltatyöstä. Lain ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) mukaan kunnan tulee huolehtia ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan. Lain mukaan kunnan on nimettävä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava toimielin. Vastaavana toimielimenä toimii kaupunginhallituksen päätöksellä kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta.

Toimielimen tehtävänä on:

- 1) Huolehtia kunnan päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta.
- 2) Huolehtia siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan yksityisille henkilöille ja koko väestölle.
- 3) Lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista kaikissa kunnan tehtävissä.
- 4) Esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia kunnan hallinnossa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimissa sekä elinkeinotoimissa.
- 5) Huolehtia siitä, että 4 kohdassa tarkoitettut kunnan toimet sovitetaan yhteen poliisin, alkoholilain (1143/1994) ja tupakkalain (693/1976) noudattamisen valvonnan, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.

Ehkäisevää työtä tehdään yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä hyvinvointialueelle toimii hyvinvointikoordinaattori.

Paikalliset ehkäisevän päihdetyön järjestöt:

Keuruun A-kilta ry:

A-kiltatoiminnan tarkoituksena on tarjota paikkakunnallaan päihdetoipujille vertaistukea ja päihteetöntä toimintaa.

Keuruun A-kilta ry:llä on avoimet ovet arkisin ma-ke klo 9-15 osoitteessa Runkotie 4 G 37, 42700 Keuruu

Keuruun Ystäväntupa ry:

Ystäväntuvan tarkoituksena on kristillisiin arvoihin pohjautuen edistää terveitä elämäntapoja ja sosiaalista kanssakäymistä ohjaamalla ja tukemalla ihmisiä aktiiviseen elämänhallintaan ja päihteiden käytön vähentämiseen. Toiminnan tehtävänä on päihde- ja mielenterveysongelmaisten arjessa tukeminen sekä syrjäytymisen haittojen ehkäisy.

Päiväkeskuksella on avoimet ovet ma-pe klo 7-13 osoitteessa Keuruuntie 7, 42700 Keuruu.

AA toiminta:

AA toiminta kokoontuu joka tiistai klo 18.00 Ystäväntuvan tiloissa.

Tavoitteet:

Keuruulla kasvatetaan lapsia ja nuoria terveellisiin elämäntapoihin.

Toteutetaan suunnitelmallisesti päihdekasvatusta.

Tukipalveluihin ohjataan matalalla kynnyksellä.

Henkinen ja fyysinen väkivalta pyritään tunnistamaan ja ihmisiä ohjataan avun piiriin varhaisessa vaiheessa.

Kiusaamisen ja kouluväkivallan nollatoleranssi.

Mittarit:

Kouluterveyskyselyn päihdeindikaattorit.

Kouluterveyskyselyn väkivaltaindikaattorit.

Ehyt ry:n pitämät päihdekasvatustuokiot koulujen oppitunneilla pidetty/ei pidetty.

Poliisin tilastot.

3 Terveellisen ja aktiivisen elämäntavan edistäminen

3.1 Liikunta

Liikuntalaki (390/2015) velvoittaa kuntia edistämään asukkaiden liikkumista. Yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

- 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen
- 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Tehtävien toteuttamisen kunnassa tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut tulossyksikön tehtävänä on suunnitella ja kehittää kaupungin liikuntatoimintaa sekä ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut yksikkö toimii myös kaupungin liikuntasuunnittelun- ja liikuntapaikkarakentamisen asiantuntijaorganisaationa. Lisäksi liikuntapalvelut tulossyksikkö tukee eri liikuntamuotoja harrastavien järjestöjen toimintaa tiedollisesti ja taloudellisesti sekä luo edellytyksiä vapaiden liikuntaryhmien toiminnalle.

Liikuntapalveluiden tavoitteena on liikunnan ja virkistymisen kannalta katsottuna Keuruun vetovoimatekijöiden; monipuolisten laadukkaiden liikuntaharrastusmahdollisuuksien ja liikuntapaikkojen sekä luontoympäristöjen kehittäminen eri ikäisten käyttöön. Liikuntapaikkojen laadukas ja ajantasainen ylläpito, liikunnan ja sen liitännäistoimintojen sekä olosuhteiden suunnitelmallinen parantaminen.

Liikkumisohjelma 2025-2028 hyväksyttiin kesäkuussa 2025 kasvun ja hyvinvoinnin lautakunnassa. Liikkumisohjelma tehtiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä osallistettiin kuntalaisia mm. kyselyn avulla. Liikkumisohjelma ohjaa liikuntapalveluiden sekä muiden toimijoiden kehittämistyötä liikkumisen edistämiseksi. Tavoitteena on liikkumisohjelman kirjausten edistäminen, siten että kaikki liikkuvat vähintään liikkumissuosittelun mukaan riittävästi. Se vaatii liikuntapalveluilta aktiivista yhteistyötä eri tahojen kanssa. Liikuntapalvelut toimii myös tukioorganisaationa ja asiantuntijana eri tahoille liikkumisen edistämisen toimenpiteissä.

Keuruuta liikuttaa pääosin yhdistykset, yritykset ja tapahtumat.

Lapset ja nuoret ovat omassa suunnitelmassaan myöhemmin.

Työikäiset

Viikoittainen liikunnan suositus 18-64-vuotiaille UKK-instituutti

Työikäisen väestön liikumissuositus (UKK-instituutti 2026)

Tavoitteet:

- Aikuisilla toteutuu terveyttä edistävän liikunnan suositukset.
- Liikunnan palveluketju liikkumattomasta liikkujaksi toimii hyvinvointialueen kanssa.
- Kaikki aikuiset tietävät liikuntamahdollisuuksista Keuruulla.
- Liikunnan sosiaalinen merkitys vahvistuu ja mm. perheet, kaveriporukat, työyhteisö liikkuvat yhdessä
- Monipuoliset, houkuttelevat lähiliikuntapaikat ja välineet madaltavat kynnystä arjen valinnoissa lähteä liikkumaan
- Liikuntatarjontaa on myös yksityisillä palveluntarjoajilla

Mittarit:

- Uimahallin kävijämäärät
- Liikuntaneuvonnan asiakasmäärä
- Liikuntakysely joka toinen vuosi

Erityisryhmät ja läkkäät +65

65+ VIREYTTÄ LIKKUMALLA

Viikoittainen liikumisen suositus yli 65-vuotiaille UKK-instituutti
www.ukkinstituutti.fi

Ikääntyneiden liikuntasuositus (Ukk-instituutti 2026)

Tavoitteet:

- Erityisryhmät ja iäkkäät liikkuvat liikuntasuositusten mukaisesti
- Erityisryhmien ryhmämuotoista liikuntaa järjestetään tarpeen mukaan
- Voimaa vanhuuteen –ohjelman toimintatavat ylläpidetään
- Kaatumisia ehkäistään ja iäkkäiden toimintakykyä ylläpidetään ennaltaehkäisevästi.
- Eläkeläis- ja potilasjärjestöjen toiminta tukee liikunnallista arkea
- Iäkkäiden ohjattu liikunta on lähellä heidän toimintaympäristöään
- Tilojen esteettömyys ja liikkumisen saavutettavuus otetaan huomioon
- Liikunnan harrastaminen on edullista.

Mittarit

- Liikkuminen nivotaan iäkkäiden ja erityisryhmien arkeen ja se on yhtenä teemana kaikessa toiminnassa.
- Erityisryhmille ja iäkkäille järjestetään kohdennettua liikuntatoimintaa
- Kaatumisesta aiheutuvat tapaturmat iäkkäillä.
- Esteettömyyskuvauksia on tehty tiloihin
- uimahallin kävijämäärät
- liikuntaneuvonnan asiakasmäärä

Päätavoite:

Keuruulaiset liikkuvat liikuntasuositusten mukaan. Kaupunki tarjoaa monipuolisesti erilaisia liikkumisenmahdollisuuksia ja tekee tiivistä yhteistyötä liikuntaa järjestävien seurojen kanssa

3.2 Ravitsemus

Ravitsemusterveys on hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ravitsemuksen keinoin eri ikä- ja väestöryhmissä. Ravitsemusterveyden edistämällä pyritään turvaamaan lasten tervettä kasvua ja kehitystä, parantamaan työikäisten työ- ja toimintakykyä, tukemaan ikääntyneiden ihmisten toimintakykyä ja kotona selviytymistä. Tavoitteenaan on myös lisätä terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventaa väestöryhmien välisiä terveyseroja. Ravitsemusterveyden edistäminen pitää sisällään mm:

- Tieteelliseen näyttöön perustuvaa tietoa terveyttä edistävästä ruokavalinnoista ja tiedon jakamista monikanavaisesti niin yleisesti kuin kohdennetusti eri ryhmille.
- Ravitsemus- ja ruokasuositusten mukaisten ruokailutottumusten (ruoanvalinta, ateriarytmi ym.) edistämistä osana elintapaohjausta ja muita tarjottuja palveluja.
- Asiakslähtöisiä, toimivia, sujuvia ja ruokasuosituksiin perustuvia ateriapalveluja.
- Osaavaa ja ammatillista apua ja tukea ruokahaasteissa: tietoja, taitoja, pystyvyyden tukemista ja kannustusta sekä osallisuuden, sosiaalisen yhdessäolon ja ruokailon edistämistä sekä moniammatillista yhteistyötä, jota voivat toteuttaa kaikki kunnan ja alueen toimijat omalla alallaan.
- Eri väestöryhmien välisten ravitsemus- ja terveyserojen kaventamista kohdennetuin toimenpitein.
- Sairauksien ehkäisemistä, painonhallintaa, varhaista ravitsemusriskien (vajaa- ja virheravitsemuksen) tunnistamista ja niihin oikea-aikaisesti puuttumista sekä sairauksien ravitsemushoitoa. (Ruokavirasto 2026)

Tavoitteet:

Lapsia ja nuoria kasvatetaan terveellisiin elämäntapoihin ja ruokasuhteeseen.

Toteutetaan alueellisen ravitsemussuunnitelman toimenpiteitä.

Mittarit:

Kouluterveyskyselyn mittarit

Ruokapalvelun palautekyselyt

Kotoutumisohjelma

Kotoutumisohjelman tavoitteena on, että maahan muuttanut kotoutuu suomeen ja yhteiskuntaan. Kielen oppimisen ja yhteiskunnan palveluverkostossa toimimiseen tarvitaan halua, intoa, aikaa ja paljon tukea. Kotoutumispalvelujen tavoite on kotouttaa kuntaan muuttaneet kotoutumisajan puitteissa kuntalaisiksi.

Kotoutumislain mukaan kunta vastaa ja sovittaa yhteen paikallista kotoutumisen edistämistä, suunnittelua ja seurantaa, huolehtii palvelujen soveltuvuudesta myös maahan muuttaneille, huolehtii, että kunnassa on tarpeisiin nähden riittävästi kotoutumislain mukaisia toimenpiteitä ja palveluja sekä huolehtii henkilöstön osaamisesta. Kunnan tulee järjestää kuntaan muuttaneille kotoutujille matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa maahanmuuton perusteesta, elämäntilanteesta tai maassa asutusta ajasta riippumatta, toisin sanoen: kunnallisia peruspalveluja, työvoimaviranomaisen palveluja, hyvinvointialueen vastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta.

KOTOUTUMISOHJELMA LYHYESTI:

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvio	Kotoutuvalle maahanmuuttajalle tehdään heti ensimmäisen oleskeluluvan saatuaan palvelutarpeen arvio alkuhaastattelussa. Siinä kartoitetaan mitkä palvelut tukevat kotoutuja-asiakkaan yksilöllistä kotoutumista kuntaan. Arvioinnissa selvitetään asiakkaan elämäntilanne, perhe ja sosiaaliset verkostot, kielitaito, koulutustausta ja työhistoria sekä osaaminen. Arvioinnin tavoitteena on rakentaa palvelupolku ja kartoittaa toimenpiteet, jotka mahdollistavat kotoutumisen edistämistä sekä tukevat työllistymis-, opiskelu- ja kotoutumisvalmiuksia. Arviosta ohjataan myös tarveperustaisesti kotoutumissuunnitelman luontiin tai muuhun kotouttamista tukevaan toimintaan.
Kotoutumissuunnitelma	Kotoutumissuunnitelma kartoittaa palvelut, jotka tukevat työllistymistä tai yrittäjyyttä, terveyttä ja hyvinvointia sekä yhteiskunnallisia valmiuksia ja se luodaan palvelutarpeen arvion pohjalta. Alkuhaastattelun ympärille rakennetaan kotoutumisen ja työllistymisen tai yrittäjyyden pitkän aikavälin tavoitteet sekä kotoutumissuunnitelman aikaiset tavoitteet. Yhdessä asiakkaan kanssa sovitaan kotoutumista edistävistä palveluista tai muusta kotoutumista edistävästä toiminnasta. Asiakasta tuetaan kotoutumisen ajan ohjauksella ja neuvonnalla. Asiakasta ohjataan osallistumaan kolmannen sektorin toimintaan ja suomen tai ruotsin kielen opintoihin. Tavoitteena on kartoittaa ohjauksesta suomen tai ruotsin kielen opintoihin.
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	Kunnan järjestelyvastuulla oleva kurssi, jossa maahanmuuttaja saa tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta omalla äidinkiellään tai muulla hyvin osaamallaan kielellä. Orientaatio on kotoutumista ja muita palveluja tukeva palvelu, jonka avulla maahanmuuttaja saa laajemman kuvan suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja pääsee nopeammin mukaan sen toimintaan.
Kotokoulutukset	Koulutukset tukevat suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä. Kotoutumiskoulutus sisältää myös kielitaidon päättötestauksen.

Työllisyysalueen viranomainen laatii yhdessä maahanmuuttajan kanssa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tai sen monialaisen version sekä kotoutumissuunnitelman tai monialaisen kotoutumissuunnitelman.

Hyvinvointialue osallistuu monialaisen palvelutarpeen arviointiin sekä monialaisen kotoutumissuunnitelman laadintaan, joissa hyvinvointialue arvioi sosiaali- ja terveystieteiden palveluiden tarvetta ja ohjaa tarvittaviin palveluihin.

Kunnan kotoutumisen edistämisestä vastaava viranomainen laatii vastaavan kotoutumissuunnitelman ei työnhakija-asiakkaalle. Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan asiakkaan palvelutarve ja palvelut joihin kotoutuja sitoutuu. Kunnan viranomainen myös auttaa ja tukee kotoutujaa kotoutumiseen liittyvissä asioissa ja asioiden haltuun ottamisessa.

KOTOUTUMISSUUNNITELMAN PALVELUPROSESSI

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä. Kunnan tai työvoimaviranmaisen on laadittava viipymättä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi maahanmuuttajalle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta.

Kotouttamissuunnitelma

Kunnan on laadittava kotoutumissuunnitelma viipymättä sen jälkeen, kun maahanmuuttajalle on tehty osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia arviointiin sisältyvän alkuhaastattelun yhteydessä.

Hyvinvointialueen on osallistuttava 1 momentissa tarkoitetun kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä taikka oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma voidaan laatia enintään yhden vuoden ajaksi.

Maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelman kesto määräytyy yksilöllisesti hänen omien tavoitteidensa, työ- ja koulutushistoriansa sekä hänelle suunniteltujen ja tarjottujen toimenpiteiden perusteella. Kotoutumissuunnitelmien yhteenlaskettu enimmäiskesto on kuitenkin kaksi vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

Edellä säädettyä enimmäiskestoja voidaan pidentää enintään kahdella vuodella, jos se on perusteltua kotoutuja-asiakkaan vähäisen koulutustaustan tai monialaisten palveluiden tarpeen vuoksi ja jos tarvitaan erityisiä toimenpiteitä, joilla tuetaan kotoutuja-asiakkaan kotoutumista ja työllistymistä tai sen vuoksi, että 2 momentissa säädetty enimmäiskesto on kulunut maahanmuuttajan saadessa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua lapsen kotihoidon tukea ja osallistuessa osa-aikaisesti kotoutumissuunnitelmaan.

Enimmäiskestoja voidaan pidentää myös, jos kotoutumissuunnitelmaa ei ole tilapäisesti voitu toteuttaa vamman, sairauden, sairausvakuutuslain (1224/2004) 9 luvussa säädettyjen raskaus- tai vanhempainrahapäivien käyttämisen vuoksi tai muusta näihin verrattavasta syystä, syyn kestoja vastaavaksi ajaksi.

Kotoutumissuunnitelman sisältö, seuranta ja sen noudattaminen

Kunnan ja maahanmuuttajan on sovittava kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan omien tavoitteiden, osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen edellyttämässä laajuudessa kotoutumista, työllistymistä tai yrittäjyyttä, terveyttä ja hyvinvointia sekä yhteiskunnallisia valmiuksia edistävästä palveluista, järjestöjen, yhteisöjen tai yhdistysten toimintaan osallistumisesta, suomen tai ruotsin kielen opinnoista sekä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Kotoutumissuunnitelman toteutumista on seurattava. Kotoutumissuunnitelma on tarkistettava kunnan aloitteesta kotoutuja-asiakkaan palvelutarpeessa tai elämäntilanteessa tapahtuneiden muutosten takia taikka kotoutuja-asiakkaan pyynnöstä. Kotoutumissuunnitelma on kuitenkin tarkistettava vähintään kuuden kuukauden välein.

Kunnan on selvitettävä kotoutuja-asiakkaalle suunnitelmasta ja siihen liittyvistä palveluista aiheutuvat oikeudet ja velvollisuudet siten, että tämä ymmärtää ne.

Kotoutuja-asiakkaan on:

- 1) osallistuttava kotoutumissuunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen;
- 2) toteutettava hänen kanssaan laadittua suunnitelmaa;
- 3) hakeuduttava ja osallistuttava säännöllisesti suunnitelmassa sovittuihin palveluihin;
- 4) ilmoitettava kunnalle, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa; ja
- 5) ilmoitettava kunnalle merkittävistä palvelutarpeeseensa tai elämäntilanteeseensa liittyvistä tai muista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa suunnitelmassa sovittujen tavoitteiden saavuttamiseen ja palveluihin osallistumiseen.

Lisäksi työnhakijaksi rekisteröityneen kotoutuja-asiakkaan on ilmoitettava suunnitelman toteuttamisesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain mukaisesti ja noudatettava kotoutumissuunnitelmassa asetettua mainitun lain 45 §:ssä tarkoitettua työnhakuvelvollisuutta. Velvollisuuksien laiminlyöminen vaikutuksesta oikeuteen saada ansiopäivärahaa säädetään työttömyysturvalaissa, vaikutuksesta oikeuteen saada yleistukea säädetään yleistukilaissa ja vaikutuksesta toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetusta laista.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Kunnan on järjestettävä kotoutuja-asiakkaille yhteiskuntaorientaatio mahdollisuuksien mukaan heidän äidinkielillään tai muutoin hyvin osaamillaan kielillä ottaen huomioon kotoutuja-asiakkaiden kunnassa esiintyvät palvelu- ja kielelliset tarpeet. Keuruun kaupungin työllisyyspalvelut toteuttavat monikielisen yhteiskuntaorientaation hankinnan.

Yhteiskuntaorientaation on vähintään sisällettävä tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

Kotoutumiskoulutus

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena, mutta sitä voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Luku- ja kirjoitustaidon koulutus sekä aikuisten perusopetus ovat jatkossa työllisyysalueen vastuulla. Keuruun kaupunki tuottaa työllisyysalueelle työvoimakoulutuksena toteutettavaa kotoutumiskoulutusta.

Keuruun kaupungin työllisyyspalvelut

Keuruun työllisyyspalveluissa toimii kotoutumisen ohjaaja. Kotoutumisen ohjaajan tehtävänä on:

1. tarjota yleistä neuvontaa kotoutujan arjen asioissa ja ohjata kunnan sisällä oikeiden palvelujen pariin sekä tarvittaessa muiden tahojen palveluihin
2. tehdä tiivistä yhteistyötä muihin toimijoihin (esim. Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut, Kela, muut viranomaistahot)
3. edistää paikallista vuorovaikutusta suomalaisten ja Suomeen muuttaneiden välillä.

Paikallisen vuorovaikutuksen edistäminen on tapahtunut esimerkiksi kotoutujien tukemisena paikalliseen harrastustoimintaan hakeutumisessa.

ASETTUMINEN

Maahanmuuttajien integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan voidaan tukea jo asuinpaikan valinnalla. Suomalaiseen asumiskulttuuriin sopeutumista edistää ja tukee maahanmuuttajien asuttaminen samoille alueille ja taloihin missä kantaväestökin asuu. Tällä voidaan mahdollistaa luontainen kanssakäyminen maahanmuuttajien sekä kantaväestön kesken. Tämä taas antaa maahanmuuttajille paremmat mahdollisuudet tutustua paikallisiin tapoihin, kulttuuriin sekä suomen kieleen.

Alueellinen segregatio koetaan haitaksi myös maahanmuuttajien keskuudessa. Sisäministeriön ”Toiveena monipuolinen asukasrakenne”-selvityksen mukaan 75 % maahanmuuttajista toivoi voivansa asua kantaväestön kanssa samassa asuinympäristössä. Syitä miksi alueellisia keskittymiä ei maahanmuuttajien keskuudessa haluttu oli mm:

- alueellinen keskittyminen lisää kantaväestössä rasismia
- tekee integroitumisesta mahdottoman: ei opita koskaan suomen kieltä, kun ei ole suomalaisia naapureita
- leimautumisen vaara kasvaa
- keskittymäalueilla esiintyy konflikteja niin kantaväestön, maahanmuuttajaryhmien kuin myös samaan kieliryhmään kuuluvien kesken
- oman yhteisön tiivis yhteiselo häiritsee.

Näiden seikkojen vuoksi on tärkeää, että maahanmuuttajat pyritään sijoittamaan normaaliin asuntokantaan eri puolille kaupunkia ja näin välttämään segregatian muodostumista. Asuinpaikan valinnassa tulee ottaa huomioon myös tarvittavat koulu- ja päivähoiton järjestymismahdollisuudet.

Keuruulla maahanmuuttajat sijoittuvat eri asuinalueille, pääasiassa vuokra-asuntoihin. Keuruun suurin vuokranantaja on Keuruun Asunnot Oy, jolla on noin 400 vuokrattavaa asuntoa Keuruun keskustaajamassa sekä Haapamäen taajamassa. Keuruulta löytyy myös yksityistä vuokra-asunto tarjontaa. Vapaita vuokra-asuntoja ilmoitetaan muun muassa Vuokraovi.com palvelussa.

Vuokra-asuntotarjonta on monipuolista ja asuntoja löytyy niin yksin muuttaville, kuin lapsiperheillekin. Vuokra-asuntoihin asuttamisessa tulee mukaan monipuolistaa asuinalueita, niin asumismuodon kuin asukkaidenkin osalta.

Alussa asumisen konkreettisia haasteita voivat olla esimerkiksi asunnon hakeminen, mahdollisten tukien saaminen ja asuntoon muuttaminen, joissa kunnan palvelut auttavat muuttajaa. Näiden lisäksi haasteita saattaa tulla myös asumisen arjen yksinkertaisissa asioissa. Asumisen sujuvuus on tärkeää asumisen viihtyvyyden kannalta ja näin omalta osaltaan vaikuttaa myös kotoutumiseen ja paikkakunnalla viihtymiseen.

Yritysyhteistyö

Yritysyhteistyöllä on keskeinen rooli osana kotouttamistyötä. Kotoutuminen uuteen ympäristöön tapahtuu yleensä opiskelun, työn tai harrastusten kautta. Työpaikka on merkittävä taloudellisesti, mutta myös sosiaalisen verkoston luomisen sekä kulttuuriin ja kieleen tutustumisen kannalta. Tiiviin yritysyhteistyön avulla voidaan tukea maahanmuuttajien työllistymistä ja yritysten toimintaedellytyksiä. Yritysyhteistyön merkitys korostuu alueen elinvoiman edistämisessä. Kunnan kotouttamista tekevillä työntekijöillä pitää olla toimiva yhteys työllisyyspalveluihin ja paikallisiin yrityksiin, jotta kuntaan saapuville tekijöille löytyisi töitä ja toisaalta tunnettaisiin yritysten työvoimatarpeet, joihin maahanmuutolla voitaisiin vastata.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Tämä osio toimii Lastensuojelulain 12 §:n mukaisena suunnitelmana lastensuojelun järjestämisestä ja kehittämisestä. Lastensuojelulain mukaan kunnan on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelunjärjestämiseksi ja kehittämiseksi suunnitelma, joka hyväksytään valtuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Suunnitelman tulee sisältää suunnittelukaudelta tiedot:

- 1) lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta;
- 2) lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista;
- 3) yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä;
- 4) suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

1. Lapsia ja nuorten kasvuoloja kuvaavat tiedot ilmenevät hyvinvointisuunnitelmata 2026-2030 sekä vuosittaisista hyvinvointikertomuksista.

2. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lapsen tervettä kasvua ja kehitystä yhteistyössä vanhempien kanssa sekä tukea perheitä heidän kasvatustehtävässään. Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle mahdollisuuden leikkiin ja hoitoon sekä oppimiseen ja ystävyyssuhteisiin vertaisryhmässä. Kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään Aurinkolinnan ja Haapamäen päiväkodeissa. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä vaihtelee toimintavuosittain, joten tarvittaessa ryhmiä sijoitetaan Keuruun ala-asteen ja Haapamäen yhteiskoulun tiloihin. Yksityistä varhaiskasvatusta tarjoaa Päiväkotitähdistä palvelusetelillä.

Esiopetusta järjestetään lapsille oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Lapsella on velvollisuus osallistua vuoden kestäväksi esiopetukseen. Esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta vahvistaa lapsen oppimisedellytyksiä ja oppimaan oppimisen taitojen kehitystä sekä tukea lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa sekä Einari Vuorelan ja Pohjoislahden ala-asteilla. Ne esioppilaat, jotka tarvitsevat esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatusta, ovat esiopetuksessa päiväkodeissa.

Peruskoulu

Peruskoulujen toiminnan tarkoituksena on antaa 1.-9.luokan oppilaille nykyaikaisin menetelmin heidän omien edellytystensä mukaista ja opetussuunnitelmaa noudattavaa opetusta, jotta he perustieteenopetusdot ja – taidot saavutettuaan pystyvät hakeutumaan jatko-opintoihin ja sopeutumaan muuttuviin tilanteisiin sekä saavuttamaan perusvalmiudet työelämää varten. Keuruulla Einari Vuorelan, Keuruun ja Pohjoislahden ala-asteet antavat opetusta vuosiluokille 1–6. Keuruun ala-asteella järjestetään tämän lisäksi myös luokkamuuotoista erityisopetusta sekä yksilöllisen opetuksen pienryhmäopetusta vuosiluokille 0–9. Haapamäen yhteiskoululla perusopetusta järjestetään vuosiluokille 1–9 ja Keuruun yhteiskoulun yläkoululla vuosiluokille 7–9.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1.–2. luokan oppilaille sekä oppilaskohtaisen tuen oppilaille 5. luokkaan asti. Toimintaa järjestetään Haapamäen yhteiskoululla sekä Keuruun ala-asteella. Lisäksi Keuruun ala-asteella toimii vaativan erityisen tuen aamu- ja iltapäivätoiminta vuosiluokille 0–9. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, edistää lapsen hyvinvointia ja lisätä osallisuutta.

Toinen aste

Keuruun yhteiskoulun Lukiossa on kolme linjaa: yleislinja, liikuntalinja ja yrittäjyyslinja, joissa on yhteensä 70 aloituspaikkaa. Mahdollisuuksien mukaan opiskelijat voivat tehdä yhteistyötä ammatillisten toimijoiden kanssa yhdistelmätutkinnoissa tai yksittäisissä opintojaksoissa.

Ammatillista perus- ja lisäkoulutusta järjestävät tarpeen mukaan Gradia, Sasky sekä Iso Kirja –opisto. Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijat opiskelevat yksilöllisten opintopolkujen kautta, joissa iso osa oppimisesta tapahtuu työpaikoilla. Keuruu tekee yhteistyötä korkeakouluopinnoissa mm. Jyväskylän

yliopiston, Itä-Suomen yliopiston, Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän avoimen yliopiston ja Jyväskylän avoimen ammattikorkeakoulun kanssa, jotka järjestävät opintojaksoja ja -kokonaisuuksia tarveperusteisesti ja mahdollisuuksien mukaan sekä lähi- että etäopintoina.

Opiskeluhoolto

Opiskeluhooltotyön keskeiset tavoitteet tulevat Oppilas- ja opiskelijahuoltolaista, jonka tarkoituksena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, opiskelukykyä ja osallisuutta, ehkäistä ongelmien syntymistä ennalta ja turvata varhainen tuki sitä tarvitseville. Tarkoituksena on myös edistää koulu- ja opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Lisäksi lain tarkoituksena on turvata oppilaiden ja opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhoiltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu sekä vahvistaa opiskeluhoillon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

Tutustu Keuruun opiskeluhoiltosuunnitelmaan 2023 tästä: [Keuruun-kaupungin-opiskeluhoiltosuunnitelma-2023.pdf](#)

Kirjasto

Lasten- ja nuortenkirjastotyön tärkein tavoite on lukemisen ja erilaisten lukutaitojen edistäminen. Tutkimusten mukaan yhdessä lukeminen on keskeisessä roolissa lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutussuhteen muodostumisessa, ja tarinoiden maailma tarjoaa lapsille tavan käsitellä kokemuksiaan ja laajentaa sanavarastoaan. Kyky hakea tieto ja arvioida erilaisten tekstien, kuvien ja medioiden merkityksiä taas on aktiivisen kansalaisuuden edellytys. Kirjasto pyrkii ennaltaehkäisemään lukutaidon ja koulutustason perusteella tapahtuvaa kahtiajakautumista tarjoamalla kaikille yhtäläiset mahdollisuudet lukemiseen ja pääsyn mediasisältöihin. Koska kirjastonkäytön perustottumukset luodaan jo lapsuudessa, on tärkeää, että kaikenikäisten on helppoa ja turvallista tulla kirjastoon yksin tai vanhempiensa kanssa, ja että lasten ja nuorten aineiston valikoima pidetään mahdollisimman laajana.

Sekä vapaa-ajalla että ryhmän kanssa asioivat lapset ovat tärkeitä asiakkaita kaikissa kirjaston toimipisteissä. Varhaiskasvatus- ja oppilasryhmiä kannustetaan vierailemaan kirjastossa, heille järjestetään erilaista ikätasoista toimintaa (esim. satuhetkiä, kirjavinkkauksia, kirjastonkäytön opetusta ja mediakasvatusta) sekä kootaan aineistopaketteja tarpeen mukaan. Ryhmille tarjottavan toiminnan raamit on määritelty Kulttuuriportaati-suunnitelmassa. Lisäksi kirjasto järjestää lapsille ja perheille erilaisia tapahtumia ja on mukana koko perheen yhteistapahtumissa. Lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa kehitetään aktiivisesti myös hankkeiden avulla. Viimeisin näistä on vuosina 2025-2026 toteutettu Lukeva Keuruu -lukutaitohanke.

Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto

Musiikkiopiston opetus on taiteen perusopetuslain mukaista tavoitteellista pääasiassa lapsille ja nuorille annettavaa opetusta. Opetusta annetaan musiikissa. Oppilaat otetaan opetukseen ilmoittautumisjärjestyksessä.

Kansalaisopisto

Kansalaisopistossa voivat opiskella kaikenikäiset. Opistossa on myös erillisiä lasten ja nuorten ryhmiä. Uusia lapsille tarkoitettuja ryhmiä voidaan vuosittain perustaa tarpeen mukaan.

Perhekeskustoiminta ja yhteisövaikuttavuus (Keski-Suomen hyvinvointialue)

Keuruulla lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia vahvistetaan osana Keski-Suomen perhekeskusverkostoa. Keskeisessä roolissa on perhekeskus, joka kokoaa saman katon alle lapsiperheiden palveluja, kohtaamispaikkatoimintaa sekä eri toimijoiden yhteistyötä. Perhekeskustoiminnan tavoitteena on tarjota tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, vahvistaa perheiden arjessa selviytymistä sekä ehkäistä ongelmien kasautumista.

Perhekeskuksen matalan kynnyksen palvelut ovat keuruulaisten perheiden käytettävissä silloin, kun tukea tarvitaan. Tukea voidaan saada esimerkiksi vanhemmuuteen, kasvatukseen, lapsen kehitykseen, perheen arjen kuormitustilanteisiin, parisuhteeseen tai elämäntilanteen muutoksiin liittyvissä kysymyksissä. Palveluihin voi hakeutua ilman lähetettä, ja tavoitteena on tarjota oikea-aikaista apua mahdollisimman lähellä perheiden omaa arkea. Lisäksi perhekeskus vahvistaa vertaistukea, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteistyössä kaupungin, hyvinvointialueen, järjestöjen ja seurakunnan kanssa.

Perhekeskustoiminnan kehittämistä ohjaa yhteisövaikuttavuuden toimintamalli, jossa eri toimijat rakentavat yhteistä tilannekuvaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista sekä sopivat yhteisistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Tavoitteena on siirtää painopistettä korjaavista palveluista ennaltaehkäisevään työhön, vahvistaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä sekä varmistaa, että lapset, nuoret ja perheet saavat tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti ja sujuvasti. Toimintamalli tukee myös Keuruun kaupungin strategisia tavoitteita yhteisöllisyyden, osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamisessa.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden toiminta perustuu nuorisolakiin, jonka mukaan nuoreksi määritellään kaikki alle 29-vuotiaat. Nuorisolain mukaisesti nuorisopalveluiden tehtävä on tukea nuorten kasvua ja osallisuutta erilaisissa elämäntilanteissa sekä tarjota monipuolista ennaltaehkäisevää toimintaa nuorille. Yhteistyötä

tehdään muiden toimijoiden kanssa ja nuorisopalvelut tukevat myös muiden tahojen toimintaa mm. avustuksilla. Suuntaviivaa toiminnalle antaa lisäksi nuorisopalveluille tehty vuosille 2023-2026 oma kehittämissuunnitelma.

Nuorisopalvelut hallinnoivat Haapamäen nuorisotilaa ja Keuruun nuorisokeskus Kipinää. Nuorisotilatyö on maksutonta matalan kynnyksen nuorisotyötä, jolla mahdollistetaan osallistuminen ohjattuun, osallistavaan, päihteettömään ja yhteisölliseen toimintaan. Kipinän Avointen ovien toiminta on suunnattu alakoulun 5. luokkalaisista 2. asteen opiskelijoihin ja toimintaa on lisäksi porrastettu eri ikäryhmille. Haapamäen nuorisotilat sijaitsevat uuden yhteiskoulun kanssa samassa rakennuksessa. Päivisin tiloissa toimii Haapamäen iltapäivätoiminta ja viikossa on kaksi avointa nuorten iltaa 6lk-2.asteen nuorille, joista toisen pitää nuorisopalvelut ja toisen seurakunta.

Nuorisotilatyön lisäksi nuorisopalvelut järjestää vuosittain nuorille suunnattuja retkiä, leirejä, projekteja, lomatoimintaa, musiikki- ja bänditoimintaa, tapahtumia, kursseja ja nuorten ryhmätoimintaa. Nuorisopalveluiden alla toimivat myös nuorten vaikuttajaryhmät: Kipinän 13-17-vuotiaiden talotoimikunta, 13-22-vuotiaiden nuorten nuorisovaltuusto ja alakoulun 4.-6.lk Lasten Parlamentti. Myös koulunuorisotyö on osa toimintaa, jota toteutetaan yhteistyössä muiden nuorisotoimijoiden kanssa. Yläkoulujen kanssa on lisäksi sovittu lukuvuosittain kiertävät teemat: Ihmissuhteet, Mielenhyvinvointi ja Päihdekasvatus. Keuruulla ollut hankkeella palkattuna oma koulunuorisotyöntekijä v. 2023 alkaen, jonka pääpaino työssä on Keuruun yläkoulu. Nykyinen hanke päättyy toukokuussa 2027.

Nuorisopalveluiden alle kuuluu lisäksi etsivän nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta, joiden tilat sijaitsevat Nuorten Ohjauskeskus Loisteessa Kivilouhoksentiellä. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva 15-28-vuotias nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa 17-28-vuotiaan nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut tulosityksikön tehtävänä on suunnitella ja kehittää kaupungin liikuntatoimintaa sekä ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut yksikkö toimii myös kaupungin liikuntasuunnittelun- ja liikuntapaikkarakentamisen asiantuntijaorganisaationa. Lisäksi liikuntapalvelut tulosityksikkö tukee eri liikuntamuotoja harrastavien järjestöjen toimintaa tiedollisesti ja taloudellisesti sekä luo edellytyksiä vapaiden liikuntaryhmien toiminnalle.

Liikuntasuosituks:

Alle kouluikäisten liikuntasuositus (UKK-instituutti 2026)

Tavoitteet:

- Kaikilla lapsilla toteutuu varhaiskasvatuksen liikkumisen suositukset
- Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten motoristen taitojen kehittymistä ja aktiivisuutta seurataan.
-> lasten ja perheiden kanssa toimivien koulutusta ja opastusta
-> soveltavan liikunnan ryhmiin ohjaus erityistä tukea tarvitseville
- Perheet kokevat liikkumisen helpoksi ja houkuttelevaksi sekä pitävät sitä tärkeänä päivittäisenä rutiinina.
- Koko perhe liikkuu yhdessä arjessa, tapahtumissa, harrastuksissa ja omatoimisesti mm. retkeillen.
-> perhevalmennus -Vahva perhe -ohjaus - luodaan malleja arkeen, miten liikkumissuositus täyttyy
-> järjestetään yhteistyössä eri tahojen kanssa matalankynnyksen liikuntatoimintaa
-> tiedotetaan retkeily- ja ulkoilupaikoista sekä kannustetaan arkiliikkumiseen

Mittarit:

- Kysely, jossa selvitetään perheiden liikkumista joka toinen vuosi.
- uimahallin kävijämäärät
- Vahva perhe -ohjauksen asiakasmäärä
- seurojen alle kouluikäisille ja perheille suunnattujen ryhmien määrä

Kouluikäisten liikuntasuositus (UKK-instituutti 2026)

Tavoitteet:

- Liikunnallisen elämäntavan tukeminen koulun oman opetussuunnitelman mukaisesti, tapoja mm.
 - > Koulupäivään lisätään toiminnallista opetusta ja koulupäivässä
 - > opetustuntien ulkopuolella mm. välitunteja, koulumatkoja liikunnallistetaan.
 - > Koulun pihoja ja koululaisten toimintaympäristöä kehitetään liikkumiseen houkuttelevaksi.
 - > Koulu pt toimintaa kehitetään yksilö- ja ryhmätoimintana, niin että kokonaisvaltainen hyvinvointi lisääntyy.
- Tehdään lähiliikuntapaikkasuunnitelma käyttäjiä osallistamalla
- Harrastuspassi tai muu vastaava järjestelmä/toimintatapa otetaan käyttöön nuorten aktivoimiseksi omaehtoiseen liikuntaan. Sen avulla pyritään myös löytämään liikkumisen sosiaalinen merkitys. Omaehtoisen liikunnan lisääntyessä pyritään ehkäisemään myös syrjäytymistä luomalla kaikille avointa matalan kynnyksen toimintaa. esim. padelvuorot, avoimet liikuntavuorot, kuntosalikurssit -> Suomen harrastamisen mallin kerhot ja toiminta
- Tavoitteellisemmin seuroissa harrastaville alakouluikäisille luodaan mahdollisuus harrastaa liikuntaa monipuolisesti, jotta liikunnan harrastaminen pysyy, jos tavoitteellinen harrastus loppuu syystä tai toisesta
 - > yhteistyö seurojen välillä.
- Lasten ja nuorten liikuntaharrastustoimintaa tuetaan avustuksin.
- Tavoitteellisesti urheilua harrastava nuori saa tukea urheilijan polulla
 - > Keski-Suomen urheiluakatemia toiminnassa ollaan mukana ja hyödynnetään sieltä tuleva tuki keuruulaisten nuorten urheilijoiden kehittymiseen. Seurojen osaamista vahvistetaan koulutuksilla.

Mittarit:

- Move -mittaustulokset
- kouluterveyskyselyn tulokset
- uimahallin kävijämäärät
- Vahva perhe ja koulu pt ohjauksen asiakasmäärä
- seurojen kouluikäisille suunnattujen ryhmien määrä

Lapsiperheiden hyvinvointi - yleisiä toimenpiteitä liikuntapalveluissa

- Uimahallipalvelujen ja tapahtumien tiedottaminen lapsiperheille
- Keurusselän ja Tervan liikuntapuistojen sekä Kurkisaaren palveluista tiedottaminen.
- Järjestetään avoimia tapahtumia liikuntapaikoilla markkinamielessä.
- Lasten ja nuorten ohjatut urheilukoulut ja uimakoulut keväällä ja kesällä
- Päiväkotien ja koulujen liikunta- ja terveyskasvatukseen osallistuminen; liikkuva koulu ja liikkuva varhaiskasvatus ohjelmien mukaisesti.
- Tehostetaan myös omaehtoisen perheliikuntaan kannustamista markkinoimalla liikuntapaikkoja ja liikuntamuotoja, joita Keuruulla voi harrastaa.
- Järjestetään lajikokeilupäiviä yhteistyössä järjestöjen ja nuorisopalvelun kanssa.
- Harrastamisen Suomen mallin mukainen toiminta.

Lukutaitotyö

Riittävä monilukutaito on jokaisen lapsen ja nuoren oikeus, sillä se on oppimisen perusta sekä antaa mahdollisuudet jatko-opintoihin, työelämään ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lukutaito tukee myös hyvinvointia ja heikon lukutaidon on huomattu olevan yhteydessä syrjäytymisriskiin. Jotta kaikilla lapsilla ja nuorilla olisi yhtenäiset mahdollisuudet saavuttaa riittävä monilukutaito, tarvitaan pitkäjänteistä, systemaattista, suunnitelmallista sekä monet eri toimialat läpäisevää lukutaitotyötä. Keuruulla lasten ja nuorten lukutaitotyötä ohjaa ja tukee Lasten ja nuorten lukutaitosuunnitelma. Tutustu suunnitelmaan tästä: [LUKEVA KEURUU Lasten ja nuorten lukutaitosuunnitelma 2026-2029.pdf](#)

3. Iso N-verkosto toimii Keuruulla Nuorisolain mukaisena nuorten ohjaus- ja palveluverkostona. Verkosto koostuu nuorten kanssa toimivien, mm. koulujen, seurakuntien, nuorisopalveluiden ja hyvinvointialueen henkilöstöstä. Nuorisolain mukaan kunnassa on oltava paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten oleva ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret (Nuorisolaki 1285/2016).

Verkoston tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Lisäksi verkostoon kutsutaan asiantuntijavierailijoita tarpeen mukaan eri viranomaistahoilta mm. poliisilta. Verkosto ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita. Verkoston tai muun vastaavan yhteistyöryhmän tehtävänä on:

- 1) koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;
- 2) edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta;
- 3) edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi.

Lisäksi Keuruulla toimii "Iso L-verkosto", jossa käsitellään alakouluikäisten ja nuorempien lasten asioita. Verkosto koostuu kaupungin, seurakuntien ja hyvinvointialueen henkilöstöstä. Verkosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Iso N- ja Iso L-verkostot toimivat alustana viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä.

4. Suunnitelman tavoitteet ovat yhteneväiset hyvinvointisuunnitelman kanssa ja sitä seurataan vuosiraportoinnin yhteydessä.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (980/2012) mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.

Väestön ennakkotilaston 2026 mukaan Keuruulla on 37,8% asukkaista yli 65-vuotiaita. Ikääntyneen väestön tilaa ja toimenpiteitä seurataan kaupunginvaltuustolle raportoitavan vuotuisen hyvinvointikertomuksen yhteydessä.

Ikääntyneen väestön asumista koskevien tarpeiden ennakointi sekä niitä vastaavan asumisen kehittäminen

Keuruulla on tällä hetkellä tarve 30-40 kohtuuhintaiselle esteettömälle keskusta-asunnolle. Joukko- ja asiointiliikenteelle on myös kasvava tarve.

Toimenpiteet:

- Kahvia ja kohtaamisia-tilaisuudet (hyvinvointikoordinaattori)
- Vanhusneuvoston aktiivinen osallistuminen ikääntynyttä väestöä koskevaan päätöksentekoon (hyvinvointikoordinaattori)
- Esteettömät ja saavutettavat kirjastopalvelut: Kirjaston ikäihmisille suunnattua kirjallisuus- ja lukemisen edistämistoimintaa jatketaan ja kehitetään edelleen (kotikirjastopalvelut, Celia-kirjasto, vierailut päiväkeskuksissa) (kirjasto)
- Digineuvonnan tarjoaminen (kirjasto)

- Kelan etäpalvelu ja asiointipiste (Kirjasto)
- Aktiivinen kotiseutu- ja muistelutyö ja sen tallennus Keuruun Veräjä-kotiseutusivuston ylläpito ja hyödyntäminen erilaisissa tapahtumissa ja kursseilla (kirjasto, kansalaisopisto ja museo)
- Ohjattua liikuntaa ja muita toimintakykyä ylläpitäviä harrastuksia tarjotaan keskustaajaman lisäksi eri kylillä (kansalaisopisto)
- Torstaitupa-toiminnan juurruttaminen (kansalaisopisto ja liikuntapalvelut)
- Hyvinvointiaiheet Ikääntyvien verkkoluennot kerran kuukaudessa kirjastolla (kansalaisopiston, kirjaston ja Jyväskylän kesäliopiston yhteistyö)
- Matalan kynnyksen liikuntaryhmien järjestäminen ja liikuntaneuvonta (liikuntapalvelut)
- Edullisten liikuntamahdollisuuksien tarjoaminen mm. uimahalli (liikuntapalvelut)
- Esteettömyyden edistäminen ja kevyenliikenteen väylien kunnossapito, mm. hiekotusmurskan jako (elinvoiman ja asuin ympäristön palvelut)
- Tapahtumien järjestäminen (eläkeläisjärjestöt, kaupunki ja seurakunta)
- Ikääntyneille suunnattujen kulttuuripalveluiden tuottaminen (kulttuuripalvelut)
- Yhteisöllisyyden edistäminen (kaupunki, seurakunnat ja järjestöt)
- Ikäystävällisen asumisen tukeminen kaavoituksella (elinvoiman ja asuin ympäristön palvelut)
- Saavutettava viestintä (Keuruun kaupunki)
- Asiointiliikenne (Keuruun kaupunki)
- Ikäystävällisen asumisen mahdollistaminen (Keuruun Asunnot Oy ja Keuruun vanhaintukisäätiö)

Liitteet

Tähän kappaleeseen on koottuna hyvinvointiin liittyviä suunnitelmia:

- [Opiskeluhuollon suunnitelma 2023.PDF](#)
- [Keuruun-liikkumisohjelma-205-2028-Liikunta-elamantavaksi-kaikille.pdf](#)
- [Kulttuurikasvatussuunnitelma Kulttuuriportaati 25-26 \(https://keuruu.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/kulttuuri/lasten-kulttuurikasvatussuunnitelma-kulttuuriportaati/\)](#)
- [Kaupunkistrategian-paivitys-2026-2032.pdf](#)
- [LUKEVA KEURUU Lasten ja nuorten lukutaitosuunnitelma 2026-2029.pdf](#)

OSA III HYVÄKSYMINEN TOIMIELIMISSÄ

Hyväksytty Keuruun Kasvun ja Hyvinvoinnin lautakunnassa

Hyväksytty Keuruun kaupunginhallituksessa

Hyväksytty Keuruun kaupunginvaltuustossa

Työryhmän kokoonpano

Hyvinvointisuunnitelman työryhmään kuuluivat:

Erja Ikkala, Työllisyyskoordinaattori, Keuruun kaupunki

Tuomas Collin, Elinvoimajohtaja, Keuruun kaupunki

Marko Nevalainen, Hyvinvointijohtaja, Keuruun kaupunki

Heli Peltola, Vapaa-aikapäällikkö, Keuruun kaupunki

Tino Kohonen, Hyvinvointikoordinaattori, Keuruun kaupunki

Sinitta Mennala, Harjoittelija, Keuruun kaupunki

Harri Oksanen, Keuruun kaupunginhallitus

Johannes Routila, Keuruun kaupunginhallitus

Susanna Mutanen, Hyvinvointipäällikkö, Keski-Suomen hyvinvointialue

Ville Von Gross, Kirkkoherra, Keuruun seurakunta

Oscar Calderon, Seuraparlamentin puheenjohtaja, järjestöjen edustaja

Lähteet

KEHA-keskus 2026. <https://www.keha-keskus.fi/documents/d/guest/kuntien-kotoutumisen-edistamisen-viitearkkitehtuuri> (<https://www.keha-keskus.fi/documents/d/guest/kuntien-kotoutumisen-edistamisen-viitearkkitehtuuri>)

Keski-Suomen Hyvinvointialue, Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 luonnos.

Keski-Suomen Liitto 2026. Tilastot.

Kuntaliitto 2026. <https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-talous> (<https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-talous>)

Lilja-Viherlampi, L-M.; Rosenlöf, A-M. 2019. Moninäkökulmainen kulttuurihyvinvointi. Teoksessa I. Tanskanen. (toim.) Taide töissä – Näkökulmia taiteen opetukseen sekä taiteilijan rooliin yhteisöissä. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 256. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 20–39.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/227439/Lilja_Viherlampi_etal_Moninako_2019.pdf

Ruokavirasto 2026: <https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/terveytta-edistava-ruokavalio/ravitsemuksella-hyvinvointia/ravitsemusterveyden-edistaminen/mita-on-ravitsemusterveyden-edistaminen/> (<https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/terveytta-edistava-ruokavalio/ravitsemuksella-hyvinvointia/ravitsemusterveyden-edistaminen/mita-on-ravitsemusterveyden-edistaminen/>)

Seutukaupunkien uudistumiskyvykyys 2026.

Taikusydän. Maailman terveysjärjestö WHO:n raportti taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista.
<https://taikusydän.turkuamk.fi/yleinen/maailman-terveysjarjesto-whon-raportti-taiteen-ja-kulttuurin-terveysvaikutuksista/> . (Päivitetty 12.2.2023)

THL 2026 <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/positiivinen-mielenterveys-eli-mielen-hyvinvointi> (<https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/positiivinen-mielenterveys-eli-mielen-hyvinvointi>)

THL 2026 <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointi-ja-terveyserot/keskeisia-kasitteita> (<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointi-ja-terveyserot/keskeisia-kasitteita>)

THL 2026 <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen> (<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen>)

Tilastokeskus 2026.

UKK-intistuuksi 2026.

VRN 2014. Terveystta ruoasta - suomalaiset ravitsemussuositukset.

Zbranca, R., Dâmaso, M., Blaga, O., Kiss, K., Dascl, M. D., Yakobson, D., & Pop, O. (2022). CultureForHealth Report - Summary. Culture's contribution to health and well-being. A report on evidence and policy recommendations for Europe. CultureForHealth. Culture Action Europe.
https://www.cultureforhealth.eu/app/uploads/2023/04/C4H_SummaryReport_V11LP_shortsmall.pdf

Lait:

Kuntalaki 410/2015

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 980/2012c

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016

Perustuslaki 731/1999